Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy ulicy Hetmańskiej l. 12.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nr. 16. i 17. Dnia 20. września 1894. XXI. rocznik.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: **Teofil Merunowicz.**

Po latach dwudziestu.

W naszych czasach jest w modzie obchodzić jubileusze. Jeżeli jednak tego za dużo, nie jest to dobrze: raz dlatego, że szkoda czasu i pieniędzy na zbyt częste świętowania, a powtóre, że nie ma nic niebezpieczniejszego dla spokojnej i regularnej pracy, dla poważnego trudu, jak owe obchody, przy których zazwyczaj wzajemna admiracya nawet błahe rzeczy mianem wielkich zasług krasi, a przy toastach mili druhowie najskromniejsze spełnienie obowiązku jako Bóg wie jak wielkie czyny sławią.

Natura ludzka jest ułomną. Skoro ten i ów nasłucha się przy takich okazyach — może nie bez zdumienia wewnętrznego, że wcale bez wielkiego natężenia zarobił sobie na laury, to już po tem na prawdę nie chce mu się brać ostrzej do roboty!

Z tych więc powodów, i niektórych innych, Związek stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, jako instytucya szczerze demokratyczna, zapewne nie zechce zbyt szumnie uroczystość dwudziestolecia istnienia swojego święcić.

Nie zawadzi jednak, rzucić okiem wstecz na przebytą drogę. Z tej samej racyi, dlaczego każdy porządny człowiek jaknajczęściej robi z sobą samym rachunki, ażeby wiedział, jak stoi: na czem stracił, na czem zyskał, i co mu jeszcze pozostaje do zrobienia, tak też i instytucya podobna jak nasza, dobrze uczyni, gdy od czasu do czasu policzy się ze swoją działalnością.

Związek nasz, jest braterskiem zjednoczeniem takich stowarzyszeń, które nie służą jednej klasie społecznej, i dla których wysoka dywidenda nie jest najwyższym celem ambicyi, ale które pojmują swoje posłannictwo jaką służbę publiczną, służbę dobru powszechnemu. Wszystko w ich działaniu jest tylko środkiem — a najwyższym ich celem, najwyższem dla nich prawem jest: **salus Reipublicae.**

Ofiary materyalne jakie ponoszą stowarzyszenia związkowe na koszta utrzymania tego zjednoczenia mają też w pierwszym rzędzie na celu szerzenie w kraju naszym organizacyi stowarzyszeń, jako środka, który przez kojarzenie sił drobnych w stale działające instytucye, dozwala im pracować ze skutkiem dla zadań wymagających wielkich nakładów pieniężnych i sił znacznych,

Wzajemna kontrola i udzielanie sobie doświadczeń, obrona wspólnych interesów stowarzyszeń — oto dalsze zadania Związku. Ale cokolwiek Związek nasz w tym kierunku uczynił, czynił dla swoich stowarzyszeń w pierwszym rzędzie — ale i dla wszystkich!

Ten więc obywatelski, dobro ogólne ustawicznie na widoku mający charakter Związku naszego i zjednoczonych w nim stowarzyszeń stanowi główny jego skarb, i podstawę bytu jego.

Być może, że Związek mógł więcej zdziałać w ubiegłym okresie dwudziestoletnim swojego istnienia. Niechaj to pytanie rozsądzi krytyka nieuprzedzona. Lecz w każdym razie ci wszyscy, którzy w czynnościach Związku współdziałali, mogą ze spokojnem

sumieniem spoglądnąć na przebytą drogę: mogą powiedzieć sumiennie, że co w danych warunkach bytu naszych stowarzyszeń należało zrobić, i można było zrobić, to w miarę sił rozporządzalnych zrobiło się.

Ale teraz moc pozostaje jeszcze przed nami do zrobienia!

Życie publiczne i ruch ekonomiczny w ogóle pulsują teraz w naszym kraju żywiej niż kiedykolwiek — we wszystkich kierunkach, a więc i w zakresie asocyacyi ekonomicznej. Niestety, Związek nasz nie obejmuje już ogółu stowarzyszeń jak bywało niegdyś, w pierwotnych czasach jego istnienia. Owszem coraz silniej organizują się konkurencyjne stowarzyszenia, stojące po za Związkiem, i obojętnie lub nawet wprost nieprzyjaźnie do Związkn i do związkowych stowarzyszeń odnoszące się.

Lecz ruszają się Bogu dzięki i te żywioły, z pośród których zastęp stowarzyszeń związkowych wyrasta: żywioły poczciwe, szlachetne, ożywione duchem obywatelskim. W nich nasza nadzieja i siła — z niemi pracujmy dalej, dla lepszej przyszłości: dla kraju i dla Ojczyzny miłej!

Sursum corda!

Nagrody
na Wystawie krajowej
dla stow. zarobkowych i gospodarczych.

Komisya jurorów dla grupy finansowej XXXIII. — (sprawozdawca p. Eugeniusz Wędrychowski) postanowiła przedewszystkiem pominąć z propozycyi nagród wszystkie Kasy oszczędności — raz dlatego, że dwie pierwszorzędne kasy: krakowska i lwowska swoje wystawy *„hors concours“* zgłosiły, a powtóre że instytucye te tak są skrępowane regulaminem i daleko sięgającą ingerencyą rządu, że więcej lub mniej pomyślny rozwój i rezultat ich działalności nie może być uważany ani jako wyłączna zasługa, ani jako ujemna strona ich bezpośredniego zarządu.

Co do innych instytucyj finansowych, na wystawie reprezentowanych, uchwaliła Komisya jurorów proponować przyznanie następujących nagród:

Dyplom honorowy:

Bankowi ziemskiemu w Poznaniu.

Medale złote:

1. Towarzystwu oszczędności i zaliczek w Cieszynie, z filiami jabłonkowską, frysztacką i bogumińską, zarejestrowanemu z nieograniczoną poręką.

2. Bankowi zaliczkowemu we Lwowie, przeistoczonemu z Towarzystwa zaliczkowego, założonego w r. 1871, zarejestrowanemu z ograniczoną poręką.

Medale srebrne:

1. Bankowi związkowemu spółek zarobkowych w Poznaniu.

2. Towarzystwu zaliczkowemu w Gorlicach, zarejestrowanemu z nieograniczoną poręką.

3. Kasie zaliczkowej rzemieślników i rolników w Przemyślu, zarejestrowanej z nieograniczoną poręką.

4. Towarzystwu zaliczkowemu w Złoczowie, zarejestrowanemu z nieograniczoną poręką.

Listy pochwalne:

1. Kazimierzowi hr. Łodzia Czarneckiemu, dyrektorowi Towarzystwa zaliczkowego w Birczy. Ludność tego powiatu należy do najuboższej w Galicyi; dyrektor Czarnecki potrafił ją wznieść materyalnie przez udzielanie kredytu i dostarczanie pracy. Od dwóch lat założył dla niej sklep chrześciański i Towarzystwo handlowe, które dostarcza żelaza, sztucznych nawozów i innych artykułów, do podniesienia gospodarstwa służących, po cenie możliwie najniższej.

2. Adolfowi Doenningowi, dyrektorowi Towarzystwa zaliczkowego w Sokalu, który od czasu objęcia urzędu swego wzrost Towarzystwa znacznie wzmocnił, i dawniejszą słabą stronę Towarzystwa t. j. zaległości w pożyczkach, usunął.

3. Przemysławowi Kotarskiemu, dyrektorowi Towarzystwa zaliczkowego w Krakowie, który to Towarzystwo z upadku wyratował, wzniósł i utrwalił. Jest to człowiek bardzo poważny, bardzo pracowity i całą duszą pracy publicznej oddany.

4. Dyrekcyi Stowarzyszenia pożyczkowego „Wzajemna pomoc“ w Makowie, która zarząd Towarzystwa gremialnie, a wzorowo prowadzi.

5. Dyrekcyi Towarzystwa zaliczkowego w Złoczowie, obarczonej ciężką pracą około instytucyi, posiadającej bardzo liczną klientelę włościańską.

6. Dyrekcyi Towarzystwa zaliczkowego w Brzozowie, za znakomity rozwój Towarzystwa w krótkim przeciągu czasu, bo lat pięciu.

Medale bronzowe:

1. Borowskiemu Antoniemu, członkowi Dyrekcyi i kasyerowi Towarzystwa zaliczkowego w Gorlicach.

2. Gilatowskiemu Karolowi, buchhalterowi Banku zaliczkowego we Lwowie.

3. Mrozowskiemu Franciszkowi, likwidatorowi i kierownikowi Towarzystwa zaliczkowego w Radziechowie.

4. Szufie Karolowi, członkowi Dyrekcyi i buchhalterowi Towarzystwa zaliczkowego w Drohobyczu.

5. Menerce Rudolfowi, dyrektorowi Powiatowego Towarzystwa zaliczkowego w Głogowie.

6. Gilewiczowi Michałowi, członkowi Dyrekcyi Towarzystwa zaliczkowego w Cieszanowie.

7. Masiukowi Leopoldowi, członkowi Dyrekcyi Towarzystwa zaliczkowego w Mościskach.

8. Wąsowskiemu Hipolitowi, członkowi Dyrekcyi Towarzystwa zaliczkowego w Komarnie.

9. Brodmanowi Wincentemu, buchhalterowi Banku zaliczkowego w Stanisławowie.

W grupie XII „Przemysł domowy“ (sprawozdawca Teofil Merunowicz) przyznano stowarzyszeniom produkcyjnym następujące nagrody:

Dyplom honorowy c. k. Ministerstwa handlu:

Towarzystwu tkackiemu „Prządka“ w Krośnie — za szczególniej skuteczną działalność w udoskonaleniu i rozwoju tkactwa krajowego.

Medal złoty Komitetu Wystawy:

Towarzystwu produkcyjnemu i handlowemu w Łańcucie — za osiągnięte rezultaty w rozwoju tkactwa płócienniczego i sukienniczego w powiecie łańcuckim.

Medale srebrne c. k. Ministerstwa handlu:

1. Spółce huculskiej w Kołomyi — za popieranie przemysłu domowego Hucułów.

2. Towarzystwu kowali w Sułkowicach, w powiecie Myślenickim — za wyroby kowalskie.

3. Towarzystwu powroźniczemu w Radymnie — za wyroby powroźnicze.

Medale srebrne Komitetu Wystawy:

1. Towarzystwu tkaczów pod opieką św. Sylwestra w Korczynie, w powiecie Krośnieńskim — za wyroby tkackie czysto lniane.

2. Spółce ślusarskiej w Świątnikach górnych, w powiecie Wielickim — za wyroby ślusarskie.

3. Towarzystwu koszykarskiemu w Wiązownicy, w powiecie Jarosławskim — za wyroby koszykarskie.

4. Towarzystwu tkackiemu w Glinianach — za rozmaite wyroby tkackie.

5. Towarzytwu dla wyrobów koszykarskich w Jaśle — za wyroby koszykarskie.

6. Towarzystwu tkaczy w Wilamowicach, w powiecie Bialskim — za wyroby tkackie.

7. Towarzystwu tkaczy w Rychwałdzie, w powiecie Żywieckim — za wyroby tkackie.

8. Towarzystwu handlowemu dla handlu i przemysłu we Lwowie — za wyroby tkackie.

JUBILEUSZ
Galicyjskiej Kasy oszczędności
we Lwowie.

Cicho i bez rozgłosu minęła w dniu pierwszego stycznia b r. pięćdziesiąta rocznica istnienia Galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie i dopiero ogłoszony niedawno „Pamiętnik Jubileuszowy“ opracowany z uznania godną dokładnością przez syndyka tej instytucyi, dra Godzimira Małachowskiego, przypomniał szerszemu ogółowi, iż całe pół wieku upłynęło już od chwili powstania tego, tyle ważnego dla rozwoju ekonomicznego kraju zakładu. Sam obchód jubileuszowy odbył się przed kilkunastu dniami również cicho i skromnie.

Pierwsza myśl założenia galicyjskiej kasy oszczędności we Lwowie, wyszła od tyle zasłużonego w dobie przedkonstytucyjnej kraju, wicemarszałka Stanów, Tadeusza Chochlika-Wasilewskiego, który dotyczący tego przedmiotu wniosek przedstawił na sesyi sejmu stanowego w dniu 7. października 1841 roku. Dziwnym zbiegiem okoliczności ówczesny rząd centralny, który z wytrwałością godną lepszej sprawy, przez lat dwadzieścia z rzędu opierał się myśli założenia Towarzystwa kredytowego ziemskiego, nie stawiał nowopowstającej instytucyi żadnych poważniejszych przeszkód. Sejm stanowy, obradujący we wrześniu roku następnego wyraził życzenie zawiązania kasy oszczędności, której utworzenie pozostawiono inicyatywie prywatnej, zalecając wszakże Wydziałowi stanowemu zebranie funduszów i ułożenie statutów. Stany przeznaczyły na ten cel od siebie 5.000 zł. tytułem bezprocentowej pożyczki, zaś zarządzona na temże po-

siedzeniu subskrypcya wykazała 104 podpisów na dobrowolne niezwrotne dary w ilości 5.185 zł. m. k. i 3 dukaty w złocie. Komisya, wybrana przez wydział stanowy, ułożyła statut na zasadzie ustaw kas oszczędności, istniejących już we Wiedniu, w Pradze, w Gracu i w Lublanie. Z rozpisanych w kraju składek wpłynęło do sierpnia 1844 (wraz z poprzednio wykazanemi) 10.285 zł. 30 kr. m k. złożonych przez 287 uczestników i w dniu 1. stycznia 1844 roku nastąpiło bez wszelkich uroczystości otwarcie kasy oszczędności w obecności kilku członków w budynku ratuszowym. Cały personal składał się z pięciu urzędników i jednego woźnego

Jak potrzebną i pożyteczną okazała się kasa oszczędności zaraz w pierwszych chwilach swego istnienia, dowodzą wymownie cyfry I tak w roku 1844: 10 062 stron złożyło 1,092.852 zł. 15 ct., wycofano zaś tylko 152.601 zł 26 ct.

Rok 1871 pamiętnym jest w dziejach lwowskiej Kasy oszczędności powołaniem na stanowisko dyrektora kasowego, Franciszka Zimy, który popierany wiernie i szczerze przez naczelnego dyrektora ś. p. Marcelego Tarnawieckiego zdołał zapewnić zakładowi trwalszą pomyślność. Nie wchodząc w szczegóły dokonanej w tym czasie zmiany statutów, zaznaczymy tylko, że dzięki energii i niezwykłej oględności obu dyrektorów Kasa oszczędności spokojnie i bezpiecznie przebyła dobę gorączki spekulacyjnej, zakończonej tak niefortunnie krahem 1873 roku.

W ciągu ostatnich lat dwudziestu pięciu wkładki z sumy pięciu, wzrosły do dwudziestu pięciu milionów zł., fundusz rezerwowy z 361 040 zł. w r. 1869 podniósł się w r. 1893 do sumy 2,584.051 zł., zaś w podobnym stosunku wzrosły też cyfry obrotu w innych działach, skutkiem czego galicyjska Kasa oszczędności zyskała dziś stanowisko pierwszorzędnej, potężnej instytucyi finansowej. Coroczne zyski, które z skromnej stosunkowo kwoty 32 474 zł. w roku 1871, wzrosły w roku 1893 do wysokości sumy 104.521, użyte zostały przez Kasę oszczędności na fundusz rezerwowy, na budowę gmachu, oraz na cele dobroczynne. Za cały czas swojego istnienia użyła Gal. Kasa oszczędności z osiągniętych zysków na cele dobroczynne 1,306.324 zł.

Stosunek Gal. Kasy oszczędności ze stowarzyszeniami zaliczkowemi datuje się od r. 1873 kiedy na wniosek Dyrekcyi uchwalony został dodatek do §. 33. stanowiący, że „Towarzystwom zaliczkowym lub kredytowym, opartym na zasadzie wzajemności i solidarnej poręki wszystkich członków, i przy których solidarna poręka obowiązuje także względem osób trzecich, pożyczki mogą być udzielane“.

Śmiało można powiedzieć, iż ta uchwała Gal. Kasy oszczędności stała się podwaliną rozwoju stowarzyszeń zaliczkowych w naszym kraju. Gdyby nie szczere i hojne poparcie ze strony tej instytucyi, rozwój Towarzystw zaliczkowych byłby w Galicyi cofniętym najmniej o lat dziesięć t. i. do czasu założenia Banku krajowego.

Z dniem 31. grudnia 1893 stan pożyczek, udzielonych Towarzystwom zaliczkowym przez Kasę oszczędności we Lwowie wynosił 1.575.693 zł. w drodze reeskontu weksli, i 16.420 zł. na skrypta.

Pamiętnik kończy dr. Małachowski słowami najżywszego a zupełnie zasłużonego uznania dla dyrektora Zimy, którego zwie ożywczą duszą, bystrem i bacznem okiem, czuwającem nad wszystkiemi bez wyjątku sprawami zakładu.

Słowa te znajdą niewątpliwie u każdego, kto interesuje się sprawami stowarzyszeń, odgłos szczery i serdeczny.

Przemyska Kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników.

Jedną z instytucyj, która stanowi niezawodnie prawdziwą chlubę naszych stowarzyszeń, jest **Kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników w Przemyślu**, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką, która w tym rouu obchodzi 25-letni jubileusz istnienia. Rozpoczęła bowiem działalność swoją w r. 1870.

Na podstawie dat. zebranych przez członka Dyrekcyi „Kasy“, p. Michała Osińskiego, napisał pan J. Ł. dziełko, objaśniające rozwój i działalność „Przemyskiej kasy zaliczkowej rzemieślników i rolników“. Daj Boże, ażebyśmy mieli więcej Towarzystw, które mogłyby wykazać się taką niezachwianą wiernością przyjętym raz zasadom kierowniczym, tak zacnym, szlachetnym sposobem pojmowania zadań instytucyi, tak poważnem przejęciem się temi zadaniami, jak to widzimy w całym przebiegu dziejów Przemyskiej kasy zaliczkowej rzemieślników i rolników! Z pełnego prostoty opowiadania pana J. Ł. przytoczymy parę wyjątków, dla nauki i zachęty zarządom młodszych instytucyj — jako wzór godny naśladowania.

Ćwierć wieku dobiega od czasu — są słowa pamiętnika — gdy „Przemyska kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników“ powołana do życia przez ludzi szlachetnych i zacnych, ludzi serca gorącego, szero-

kiego umysłu, patrzącego jasno w przyszłości, w początkach drobna i szczupła, w bardzo ciasnem obracała się kole. Z biegiem czasu coraz szersze działalności obejmowała kręgi, aż po upływie lat 25, stanęła na pewnych i silnych podstawach, zjednała sobie zupełnie zaufanie u mieszczan, rolników, i w sferach finansowych; działanie swoje i wpływ rozszerzyła nietylko na okolicę Przemyśla, ale i sąsiednie powiaty, zawiązała stosunki pieniężne z poważnemi instytucyami pieniężnemi.

W r. 1869 kilku z mieszczan przemyskich i rękodzielników, o których już w pierwszej części była mowa, skoro powzięli zamiar założenia kasy zaliczkowej, przekonali się o jej znaczeniu i doniosłości, o korzyściach, jakie przynieść może mieszczaństwu — rzemiosłom, i to na długie czasy, postanowili wtedy myśl tę jak najprędzej w czyn zamienić. Zorganizowanie jednak zupełne i formalne stowarzyszenia wymagało wiele czasu i zachodów. Nim tedy ukonstytuowano się w Towarzystwo, ułożono statut, i zanim statut uzyskał zatwierdzenie od rządu; już kasę zaliczkową puszczono w ruch. W tym celu złożono pomiędzy sobą na początek d w a d z i e ś c i a (20) i kilka złotych, które w tej chwili kto inny wypożyczył. Zanim więc zaczęto składać udziały, już kasa funkcyonowała. To początek tak pięknej dziś i wielkiej instytucyi! Jak strumyk u źródła swego ledwie się sączy, w dalszym jednak biegu, zbierając w siebie wody z gór i pól, rośnie coraz bardziej, aż zamienia się w potężną rzekę, która wodami swemi użyźnia całe łąki, wsie: tak stowarzyszenie nasze, stworzone prawie z niczego, istniało zaledwie między kilkoma osobami, a przy pracy, wytrwałości, rozrastało się: z każdym rokiem rosła liczba członków, przypływały coraz większe i obfitsze kapitały od swoich i obcych, aż w końcu rozciągnęło szeroko swój wpływ i działalność. „Przemyska kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników“ — powstała siłami tylko mieszczan i rzemieślników, własnymi siłami się rozwijała, własnymi utrwaliła. Gdy w początku nie było kapitału do obrotu, sami tylko członkowie założyciele składali co miesiąc pewne i to drobne kwoty na udziały, aby tym sposobem dostarczyć kasie choć małego kapitału do obrotu. I później nie operacyom szczęśliwym finansowym, nie pomocy nadzwyczajnej i opiece bogatych, którzyby włożyli swe kapitały, nie nadzwyczajnym zyskom zawdzięcza kasa swój byt i postęp, ale jedynie pracy, wytrwałości i sumienności.

A trzeba było pracy i wytrwałości żelaznej, aby przezwyciężyć wszystkie stojące w drodze przeszkody. Każdy początek jest trudny, mówi przysłowie, o ileż trudniejszy był początek naszego Stowarzyszenia, gdy zważymy okoliczności, wśród których się zawiązało.

„Związek“ nr. 16. i 17.—1894.

Trudności były ciężkie i liczne. Przeszkadzało Namiestnictwo, które aż dwa razy odrzucało statuta, choć układali je ludzie fachowi. W skutek tego Towarzystwo, mimo najlepszych chęci i zapału, choć już zreorganizowane, przez rok cały było skrępowane w swojej działalności. Niektórzy znowu z klas inteligentnych śmiali się i szydzili, nie przypuszczając, by mogło się utrzymać Stowarzyszenie finansowe złożone z ludzi niewykształconych fachowo w rachunkowości. Nie przypuszczali, by rzemieślnicy-mieszczanie, bez większej nauki, mogli kierować pomyślnie taką instytucyą, nie spodziewali się, by mogło utrzymać się i rozwinąć się Towarzystwo, które składając się z ludzi niemajętnych, nie miało żadnego kapitału zakładowego, a nie było można się nawet spodziewać, by pieniędzy skądkolwiek otrzymać mogło, „bo nie znajdzie się przecież taki nieroztropny, by tam składał swe kapitały, narażając je na pewną stratę“. I zresztą sami mieszczanie i rzemieślnicy z natury konserwatywni, nie mając dotąd żadnego przykładu, zachęty, bo dotąd nie istniały podobne kasy, nie dowierzali również Stowarzyszeniu, trzymając się zdala nie przystępowali z udziałami, nie składali oszczędności; a nawet lękali się pożyczyć z naszej kasy zaliczkowej. Byli i tacy, którzy chodzili na zebrania pierwsze, a do Stowarzyszenia nie przystąpili.

Ztąd zaś powstała przeszkoda największa: brak nietylko kapitału obrotowego, ale nawet środków najniezbędniejszych n. p. na opłacenie i zaopatrzenie kasy. Opowiadają świadkowie naoczni, że nie było nawet drzewa na opalenie pokoju, w którym pracowała Dyrekcya; członkowie więc niektórzy przynosili kolejno pod płaszczem po kilka polan drzewa i sami w piecu palili. Dodajmy do tego machinacye żydów, którzy lękali się, by nie wymknął się im z rąk wyzysk, lichwa, by nie stracili korzyści wielkich, jakie dotąd mieli z wypożyczania pieniędzy; dlatego szerzyli w mieście niedowierzanie, wieści fałszywe o świeżo zawiązanej kasie zaliczkowej.

Przemyśl był ówczas jeszcze małem miastem, miasteczkiem prawie, liczył zaledwie 15.000 mieszkańców. Handel i przemysł był zaledwie w kolebce, a do tego stosunki rzemieślnicze zupełnie rozluźnione, rozbite. Bo zniesiono dawne cechy (o charakterze religijnym) a nic nie zaprowadził rząd na ich miejsce. W ślad za zniesieniem cechów upadła karność, znikła jedność i solidarność pomiędzy mieszczanami, głównie rękodzielnikami; nastąpił upadek rzemiosł, przemysłu naszego miejscowego. W cechach bowiem (miały i one swe ciemne strony, ale nic doskonałego pod słońcem) wyrabiano karność, posłuszeństwo i zupełną biegłość, doskonałość w rzemiośle, czyli jak ówczas nazywano „w sztuce“. Gdy więc cechy zniesiono, powstało nagle

bardzo wielu samoistnych rzemieślników (majstrów), którym rząd chętnie dawał koncesye, bo ci składali rzęsiste podatki, ale którzy częstokroć niedouczeni byli w swem rzemiośle. Wraz z nadmierną liczbą warsztatów, nie zastosowaną do liczby i potrzeb mieszkańców, powstała sztuczna i niezdrowa konkurencya o uczniów, pracę, zarobek; a do tego wyroby wychodzące z rąk rzemieślników niezupełnie doskonałe, które zadowolić nie mogły. Ztąd więc przyszedł niedostatek, upadek stanu rzemieślniczego, mieszczańskiego, długi, z nią lichwa żydowska.

Na domiar złego, jak wyżej wspomnieliśmy, stosunki pomiędzy rzemieślnikami, mieszczanami zupełnie rozbite, nie było żadnych stowarzyszeń, tem mniej finansowych, nie było kredytu, żadnego ruchu handlowego między mieszczanami. Cały ruch pieniężny trzymali w swem ręku żydzi; do nich musiał się udać każdy, kto chciał w razie potrzeby wypożyczyć, by założyć lub rozwinąć jaki interes. Procenta zaś były niezmiernie wysokie, tak, że instytucye publiczne finansowe brały 12% rocznie; jakiż tedy procent, raczej lichwę jak wysoką pobierać musieli żydzi, zwłaszcza, że mieli ówczas zupełnie wolne ręce, bo nie było jeszcze ustawy o lichwie. Wtedy to zwołano w roku 1868 ogólne zgromadzenie rzemieślników, żeby założyć w Przemyślu Towarzystwo zaliczkowe, na wzór Schultzego z Delitsch w Niemczech. Zamiar jednak rozbił się przez opór starszych rękodzielników. Zawiązano więc stowarzyszenie rzemieślników, które miało prawo, na mocy statutu, wyzwalać terminatorów, promowować czeladników, ale pomocy skutecznej, pieniężnej, nieść nie mogło, bo nie miało tego celu przed sobą. I to stowarzyszenie wskutek niedołężnego kierownictwa upadało coraz niżej, — by więc je podnieść, zreorganizować wybrano przewodniczącym p. Wojciecha Hradla, lakiernika. Wtedy to przybył do Przemyśla młody technik p. Edmund Krzen, obecnie inżynier Wydziału krajowego, dyrektor stacyi doświadczalnej keramicznej we Lwowie. Młody, pełen zapału, gorący patryota, bystrym umysłem ujrzał złe, widział upadek, nędzę prawie rzemieślników, rozluźnione, rozchwiane zupełnie stosunki; wiedział, że w jedności, solidarności, w wzajemnej miłości lekarstwo na rany społeczne, siła na słabości; z całem poświęceniem wziął się do pracy — do naprawy stosunków. Praca nad ludem, mieszczaństwem, rzemieślnikami, wdzięczna, prędzej się przyjmie i wydaje owoce, rodzi wdzięczność i miłość. Do mieszczan zbliżył się p. Edmund Krzen, dla rzemieślników się poświęcił. Rzucił myśl założenia Towarzystwa i wytrwale pracował, by myśl doprowadzić do skutku.

Za inicyatywą tedy i namową p. Edmunda Krzena, zgromadzili się mieszczanie dobrej woli, zaczęli się łączyć ściślej, na częstych zebraniach omawiali wspólne sprawy, potrzeby, zastanawiali się nad środkami, za pomocą których można sobie dopomódz, stan mieszczański podnieść, otoczyć szacunkiem, zjednać mu wpływ i uznanie. Na takich zebraniach kiełkowała myśl, rzucona przez p. Edmunda Krzena założenia „kasy zaliczkowej samodzielnych rzemieślników i towarzyszy rzemieślniczych“ — wzrastała, dojrzewała, aż zamieniła się w czyn, we formalne stowarzyszenie. A gdy stowarzyszenie już się ukonstytuowało, zebrania wspólne mieszczan, dyskusye, rozmowy, dysputy wzajemne, zjednywały znowu wielu innych członków.

Tak czytamy w księdze posiedzeń na pierwszej stronnicy: „Jako jedyny bodziec ku osiągnieniu tego celu, okazały się dysputy wspólne o stowarzyszeniach zaliczkowych, wykazanie jasne celu i skutków, obowiązków i korzyści, jakie z kasy zaliczkowej dla przystępujących wynikają“.

A zatem: *a)* brak wszelkich stowarzyszeń mieszczańskich rzemieślniczych, przedewszystkiem stowarzyszenia finansowego — po zniesieniu cechów; *b)* niezdrowa sztuczna konkurencya; *c)* upadek rzemiosł; *d)* zastój w handlu i przemyśle; *e)* brak kredytu, jakiejkolwiek w ogóle pomocy pieniężnej; *f)* lichwa żydowska; *g)* w końcu zebrania, narady wspólne mieszczan-rzemieślników, to były przyczyny założenia „Przemyskiej kasy zaliczkowej rzemieślników i rolników“.

Dalszą przyczyną założenia był przykład niedawno powstałej „Przemyskiej kasy oszczędności“, która z drobnych bardzo początków, świetnie się rozwijała. Przykłady pociągają. To więc zachęciło tych, którym dobro mieszczaństwa leżało na sercu — i mieszczan, by dla siebie, swoimi siłami, pod swoim zarządem i odpowiedzialnością stworzyć podobną instytucyę.

Zebrali się tedy inicyatorowie tej pięknej i doniosłej myśli 2. stycznia 1870, wybrali zarząd, nadali firmę, ułożyli projekt statutów. Obecnych było na tem zebraniu 17 założycieli naszego Towarzystwa.

Dziwna rzecz! Pomiędzy założycielami nie czytamy nazwiska tego męża, który rzucił myśl założenia, który zespolił mieszczan, związał w Towarzystwo. — Nie czytamy nazwiska tego męża pomiędzy założycielami, a jednak — jak świadczą dalsze protokoły posiedzeń, jak świadczy wielka miłość, cześć głęboka, żywa wdzięczność mieszczan, członków żyjących „Przemyskiej kasy zaliczkowej rzemieślników i rolników“ — on był tym ogniem, co inne zapalał, on motorem, budzącym do czynów, on spójnią i węzłem łączącym mieszczan i rzemieślników, on sprężyną acz ukrytą i cichą, ale potężną nadzwyczaj,

i skuteczną. Domyśleć się łatwo po tem, co we wstępie powiedzieliśmy, czyje to imię. P. Edmund Krzen! Że p. Edmund Krzen położył niespożyte zasługi około „Przemyskiej kasy zaliczkowej rzemieślników i rolników“, że instytucya nasza Jego jest dziełem, dowodem niech będzie wyciąg z protokołu 9-go Walnego Zgromadzenia 19. stycznia 1873. — Na wniosek p. Wincentego Preznera zebrani członkowie wyrażają uznanie swe i wdzięczność najżywszą p. Edmundowi Krzenowi, „za wypracowanie statutu, za gorliwe zajęcie się stowarzyszeniem i doprowadzenie go do skutku“. W rzeczywistości p. Edmund Krzen podjął tę myśl, i do skutku doprowadził Przemyską kasę zaliczkową rzemieślników i rolników“. Pamiętajmy bowiem, że do owych czasów nie było żadnych u nas towarzystw w ogóle, tem mniej finansowych, że to była pierwsza kasa zaliczkowa założona w Galicyi; nikt zatem nie wiedział, jak się pracy imać, jak złożyć, jak prowadzić należy tego rodzaju stowarzyszenia. Pamiętajmy, że ci, co założyli Przemyską kasę zaliczkową, właściwie utworzyć pragnęli, byli to ludzie od warstatu, bez wysokiego wykształcenia, więc o prowadzeniu stowarzyszeń w ogóle, — a tem mniej o kierowaniu Towarzystwa o charakterze finansowym, — o rachunkowości nie wielkie mieli wyobrażenie. P. Edmund Krzen rozpoczął tedy swą pracę od tego, iż prywatnie i na zebraniach uczył rzemieślników, mieszczan o stowarzyszeniach w ogóle — w szczególności o kasach zaliczkowych. Gdy „Przemyska kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników“ się zawiązała i ukonstytuowała, wtedy p. Edmund Krzen wychował jej i wyuczył Radę Nadzorczą, bo dawał instrukcye, jak z rozwagą i roztropnością kierować Towarzystwem; stworzył Dyrekcyę, bo codziennie w chwilach wolnych od pracy zawodowej uczył manipulacyi książkowej, jak maszynę dosyć skomplikowaną rachunkowości wprowadzić w ruch, jak należycie nią kierować. Praca p. Edmunda Krzena nie poszła na marne. „Przemyska kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników“, „Kasyno mieszczańskie“, „Gwiazda“ w Przemyślu, są najpiękniejszym pomnikiem Jego pracy dla Ojczyzny, dla dobra powszechnego, dla mieszczaństwa, pomnikiem trwalszym nad granity, piękniejszym nad marmury i drogie kamienie!!

Aby choć drobnym znakiem zewnętrznym okazać swą wdzięczność i cześć, Przemyska kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników zamianowała p. Edmunda Krzena swym członkiem honorowym.

Nie czytamy nazwiska p. Krzena pomiędzy członkami założycielami naszego Towarzystwa, bo to mają do siebie ludzie pracujący szczerze dla dobra powszechnego, a prawdziwie pokorni, że innych pobudzają do czynów i wysuwają naprzód, a sami pozostają w ukryciu.

Uczniem gorliwym a pojętnym był p. Hradel Wojciech, ówczesny sekretarz Rady Nadzorczej; później zaś kasyer. Wiele, bardzo wiele ma do zawdzięczenia „Przemyska kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników“ p. Hradlowi, który z wielkiem poświęceniem zaniedbaniem nawet własnej pracy zawodowej, pracował niezmordowanie w „Kasie zaliczkowej“ aż do roku 1883, i to z początku przez lat kilka zupełnie bezinteresownie, tak iż z oburzeniem nawet odrzucał ofiarowaną mu pensyę za pracę, i dopiero później, gdy ze wzrostem kasy, pomnożyły się czynności tak dalece, iż zgoła nie można ich było pogodzić z pracą w domu, przyjął skromne bardzo wynagrodzenie. Towarzyszem zaś p. Hradla w tej żmudnej pracy w początkach, był p. Krzysztoforski Alojzy, który również nie szczędził czasu i trudów wszelakich, ale z pilnością i wytrwałością żelazną, pracował w Dyrekcyi, by utrwalić i podnieść — rozszerzyć kasę zaliczkową.

Podnieść koniecznie musimy działalność długoletnią, bo przez ćwierć wieku, więc od samych początków do dzisiaj, pracę żmudną i wytrwałą; zaznaczyć musimy, choć się lękamy, bo wiemy, że lubi on pozostać w cieniu. Dla siebie wybiera ciernie, innym zostawia kwiaty, dla siebie gorycz, innym pociechę, dla siebie trudy i pot innym chwałę, sam orze i uprawia a innym zostawia ztąd chlubę i zaszczyt. P. Majerski Ferdynand przez lat 25 dźwiga na sobie, jako zastępca przewodniczącego Rady Nadzorczej, zwłaszcza od czasu, gdy prezes nie zawsze może przewodniczyć obradom, bo nie mieszka od dłuższego czasu w Przemyślu — kierownictwo instytucyą w rzeczywistości spadło na barki p. Majerskiego. Będąc od samego początku wiceprezesem — jest dla Towarzystwa naszego uosobioną tradycyą i zarazem przykładem, jak w cichości, bez rozgłosu, a z rozwagą i pilnością spełniać obowiązki, włożone przez społeczeństwo i braci.

W dalszym ciągu wylicza sprawozdawca długi szereg mężów, którzy gorliwą służbą obywatelską dla dobra Towarzystwa, przyczynili się do jej szczęśliwego rozwoju. Szczęśliwa instytucya, która znalazła tak liczne grono przyjaciół, chętnych do poświęcania dla niej swej pracy i trudu!

W każdem Towarzystwie, tem bardziej w instytucyi finansowej koniecznie potrzebne doświadczenie, tradycya, która powstaje i utrzymać się może tylko wtedy, jeżeli w niej pozostają dłużej jedni i ci sami ludzie, jeżeli kierownictwo t. j. Rada Nadzorcza i Dyrekcya nie zmieniają się co chwila, ale pozostaje niezmiennie przez czas dłuższy w ręku ludzi wytrawnych,

*

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc lipiec 1894.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Stan udziałów i funduszu rezerwowego (wł. mająt.) z końcem miesiąca		Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Saldo rachunku Banku krajowego	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł	ct.	zł	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.
Bełzie	21876	80	36076	95	1086	11	261	27	36901	79	14600		8350		9400	.	13550	.	.	.
Białej Stow. p. i o. Wz. p.	25071	65	69530	72	3760	47	3107	18	70184	01	18700		2820		4005	.	17515	.	.	.
Birczy	24145	46	26029	75	984	84	820	13	26194	46	52470	.	23740	.	23985	.	52225		.	.
Bochni	21959	42	33412	39	59	54	408	64	32463	29	18145	41	10050		9859	60	18335	81	.	.
Bołszowcach B. z	9173	71	11674	23	3946	23	456	32	15164	14	6871	50	900	.	1875	50	5896	.	.	.
Borszczowie P. k. z. i oszcz.	2989	50	1971	17	460	84	.	.	2432	01	1500	.	.			.	1500	.	.	.
Brodach T. han. i kr.	16721	52	14292	07	4341	74	5730	45	12903	36	14199	52	3270	61	4441	67	13028	46	.	.
Brzostku	882		100		.	.		.	100	.	780		714		780	.	714	.	.	.
Cieszanowie	20713	34	74245	82	3466	03	2348	53	75363	32	25100	.	5000		5400	.	24700		1064	60
Czortkowie	9077	66	26160	01	2426		3479	39	25106	62						.			947	50
Dąbrowie	91659	30	193066	35	13536	47	20866	88	185735	94	58939		19337	05	14536	.	63740	05	.	.
Dębicy T. wz. kr.	35852	81	170239	72	22206	94	15060	04	177386	62	21770		.		130		21640	.	.	.
Dobczycach St. p. i o. Wz. p.	6767	89	17485	11	1220	24	581	40	18123	95	12380	.	2250	.	2350		12280		.	.
Dobromilu	36881	20	41306	95	2117	75	3793	58	39631	12	3800	.	.	.			3800		725	22
Dubiecku	15458	33	52077	57	1167	26	1321	21	51923	62	12690		1829	.	2180		12339	.	.	.
Dukli	13937	68	43099	56	1989	39	32	51	45056	44	20102	75	8141	.	8750	.	19493	75	1831	17
Dynowie	8181	36	42492	11	3156	10	3381	84	42266	37	2510		2129	58	220		4419	58	.	.
Glinianach	66878	63	88618	77	8316	30	14082	15	82852	92	44580	20	17580	85	12664	85	49496	20	1150	63
Głogowie	38006	80	148158	64	5731	46	4606	41	149283	69	15910		450		810		15550		.	.
Gorlicach	123056	43	357322	47	42802	58	35970	61	364154	44	428347	93	303650	89	290911	12	441087	70	.	.
Grybowie	30922	48	143195	21	13082	50	5112	73	151164	98	10800	.	.	.	200	.	10600		.	.
Husiatynie	4134	50	7142	82	45				7187	82			.	.		.	.		.	.
Jaryczowie nowym K. z.	5889	57	735	38	.		7	45	727	93	4348		11234	39	10322	39	5260	.	.	
Jaworowie	39179	71	121842	76	8706		4982	49	125566	27	49000		4300	.	4900		48400	.	1047	65
Kałuszu	26757	27	36691	91	1274	50	2104	16	35862	25	26390		11070	.	8870	.	28590		.	.
Kamionce strum.	22365	65	57410	19	5991	15	4758	55	58642	79	30000		6000		6000		30000	.	1517	86
Kolbuszowie „Szcz. Boże"	24572	45	66791	64	4021	78	3929	58	66883	84	3800	.	.	.	.		3800	.	.	.
Komarnie	37508	75	71483	15	4105	06	3105	19	72483	02	14400		2200		2700	.	13900		.	.
Kossowie Bank chrześc.	2035	86	446	83	30	.	20		456	83			2000	.	.	.	2000	.	.	.
Kozowej K. z.	3427	11	1351	61	.	.	324	20	1027	41	5871	34	35	09	.		5906	43	.	.
Krakowie	112449	48	270418	75	26496	10	17606	54	279308	31	126016		52148		49081		129083		.	.
Krynicy St. poż. i oszcz.	16529	94	70266	57	2731	27	2357	16	70640	68	16829	.	1990	.	2530		16289		.	.
Lisku	29660	08	161766	32	5919	76	7026	57	160659	51	7596	90	15630	18	2135	.	21092	08	1285	83
Lubaczowie T. kr. miej.	33125	56	33118	32	5561	63	4264	95	34415						.				.	.
Lwowie B. z.	163536	83	465227	83	151368	78	151929	90	464666	71	521987	50	217998	02	229410	50	510575	02	.	.
„ Pow. T. z.	17446	43	51636	91	1178	50	3452	10	49363	31	18720	29	.		1470	29	17250	.	.	.
„ Tow. esk. i zal.	31975	26	10240	82	167	.	1705		8702	82	23018	22	6158	.	8060	15	21116		.	.
Makowie st. poż. „Wz. p."	69382	80	138745	07	3728	19	3815	41	138657	85						.			.	.
Mielcu	17158	33	66587	35	1166	37	2640	61	65113	11	4300	.	5000		1200	.	8100		726	40
Mościskach	38011	54	86743	28	3096	39	1184	19	88655	48	27022		7816	.	10028	.	24810		1384	62
Obertynie Kasa zal. i oszcz.	3838	50	11170	02	10		24	99	11155	03	5860	.	935	.	920		5875			.
Oświęcimie T. oszcz. i poż.	61723	38	261052	28	17106	94	7545	97	270613	25			.	.		.				.
Pilznie St. oszcz. i poż.	11750	68	52722	50	926	88	1347		52302	38	4736		2043	.	957	.	5822			.
Podgórzu St. p. i o. Wz. p.	70404	77	285353	72	32925	17	14625	17	14625	89	2800				2800		.			
Podhajcach	25642	98	47203	89	882		745	.	47340	76	12000	.	.		500	.	11500		1669	06
Przemyślu K. z. rz. i rol.	139068	07	192969	72	20921	71	14908	83	198982	60	41249		20857	.	26543		35563	.		.
Radomyślu Stow. o. i p.	6752	37	4717	75	2143	26	80	.	6781	01	12758	91	4724	.	4666	.	12816	91	.	.
Radymnie K. z.	6437	32	7680	54	2705	75	84	17	10302	12	7650	.	4666		2100	.	10150		.	
Radziechowie	62425	14	141854	13	3792	56	5715	51	139931	18	45000	.	19500	.	18000	.	46500	.	4852	88
Rohatynie	27406	58	83750	19	2762	61	5531	40	80981	40	.	.		.	.	.	.	.	.	.

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Saldo odsetek z końcem miesiąca		Reszta pozycyi stanu biernego z końcem miesiąca		Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca		Spłacono w ciągu miesiąca		Udzielono w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Koszta założ. ruchomości i adm. z końcem miesiąca		Reszta pozycyi stanu czynnego z końcem miesiąca		Gotówka z końcem miesiąca	
	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Bełzie	.	.	68	55	66571	62	2511	40	1845		65905	22	733	69	5691	54	66	69
Białej Stow. p. i o. Wz. p.	.		209	82	106181	27	4531	21	4002	.	105652	06	1470	26	4285	05	1573	11
Birczy	.		112	72	92681		9742		9390		92329	.	1743	42	8178	21	427	01
Bochni	1981	06	643	62	68303	64	13121	01	12423	99	64606	62	1249	40	5293	91	1532	27
Bołszowcach B. z	1491	42	133	86	26453	82	8296	30	11033	.	29190	52	893	33	1357	32	417	96
Borszczowie P. k. z. i oszcz.	137	60	935	82	6515		100	.	460		6875	.	351	95	632	98	135	
Brodach T. han. i kr.	4217	01	748	98	43278	64	7616	88	6571		42232	76	3734	03	1118	01	534	53
Brzostku	.	.	.		1480		680	.	604		1404	.	35	40	.		256	60
Cieszanowie	584	28	109	51	105020	94	906	56	50		104164	41	2461	60	14078	87	1830	17
Czortkowie	1405	07	4	49	35287	71	6023	22	5223	40	34487	89	256	29	352	99	1704	70
Dąbrowie	5907	75	6752	94	327230	47	25058	92	23718	39	325889	94	5312	06	18875	85	705	71
Dębicy T. wz. kr.	12183	55	4076	15	235906	15	73500	81	82080	.	244485	34	3165	47	156	16	3332	16
Dobczycach St. p. i o. Wz. p.	.		.		32955	16	1196		2514		33273	16	1368	68	2469	69	60	31
Dobromilu	2404	92	196	71	76707	34	2020	09	2335	.	77022	25	1005	12	4912	34	799	47
Dubiecku	3114	13	1999	86	81344	45	5838	93	5797		81302	52	1584	66	1729		218	76
Dukli	1323	23	7	40	76399	54	12408	72	15465	.	79455	82	841	45	1201	50	150	90
Dynowie	1047	86	1625	49	54065	45	2801	08	4385		55649	37	.	.	1268	79	622	50
Glinianach	5331	19	710	71	185852	78	48605	16	47330	30	184577	92	3398	21	17244	05	1200	12
Głogowie	3489	04	27	04	188568	85	7431	75	8940		190077	10	2165	94	12000		2113	53
Gorlicach	19153	80	1619	84	861186	18	301898	19	310477	13	869765	12	7322	45	58091	22	13893	42
Grybowie	.		.	.	176205	16	1844	66	12881	.	187241	50	1223	63	683	69	3538	64
Husiatynie	195	94	66	73	11034	79	376	86	570	.	11227	93	226	97	.	.	130	09
Jaryczowie nowym K. z.	539	12	292	39	9755	75	1374	21	2449	40	10830	94	556	47	1278	59	44	01
Jaworowie	4831	92	1854	63	202198	87	22699	74	27427		206926	13	3069	54	8074	10	2810	42
Kałuszu	.		1514	65	81891	04	4792	33	5413	.	82511	71	1969	08	7192	42	1050	96
Kamionce strum.	1900	12	2717	40	110852	14	2100	71	4075		112826	43	1308	32	1707	05	1302	03
Kolbuszowie „Szcz. Boże"	2550		2376	12	94434	35	12314	51	14490	73	96610	57	778	60	1928	05	865	19
Komarnie	3422	96	1634	28	116907	50	3426	50	1564	.	115045		1822	31	10651	89	1429	81
Kossowie Bank chrześc.	187	89	68	31	1455	68	736	66	3141	.	3860	02	720	28	128	97	39	62
Kozowej K. z.	74	39	82	80	8618	50	84	30	680	.	9214	20	210	27	1047	64	46	06
Krakowie	17433	09	14034	02	484261	90	144285	67	151818	.	491794	23	7575	50	34517	86	18420	31
Krynicy St. poż. i oszcz.	677	44			100422	30	2798	06	2407	44	100031	68	1327	61	493	26	2284	51
Lisku	5874	42	1570	39	195315	54	8682	58	23778	13	210411	09	1608	90	5772	92	2349	40
Lubaczowie T. kr. miej.	3	22	.	.	63187	51	2601	42	4960		65546	09	771	89	1181	96	43	84
Lwowie B. z.	24665	23	26	04	1130398	45	369013	39	313269	25	1074654	31	12604	61	37093	90	39117	01
„ Pow. T. z.	.	.	.	.	76633	50	2241		978		75370	50	512	49	6086	42	2090	33
„ Tow. esk. i zal.	3460	16	4030	86	56270	85	10896	08	10187	08	55561	85	2211	18	8053	37	3458	77
Makowie st. poż. „Wz. p."	7939	18	185	89	176654	91	7310	15	7649	24	176994	.	3339	08	33453	05	1879	59
Mielcu	.	.	3761	77	78628	91	1686	12	3476		80418	79	1169	07	10389	36	2882	39
Mościskach	.	.	504	85	130991	61	15155	09	16617		132453	52	2811	17	16798	70	1303	10
Obertynie Kasa zal. i oszcz.	1237	64	.	.	19957	.	3474		3951		20434		1135	50	499	38	36	79
Oświęcimie T. oszcz. i poż.	8569	11	14135	01	292448		6215	.	11805		298038	.	3014	59	53087	23	900	93
Pilznie St. oszcz. i poż.	1557	65	990	77	68624		5105		6224		69743	.	1243	62	1369	19	69	67
Podgórzu St. p. i o. Wz. p.	10867	49	482	92	354167	18	64744	22	81411	.	370833	96	5171	37	.	.	9441	85
Podhajcach	4674	28	2717	37	86245	21	2806	33	4740	.	88178	38	1033	32	3416	59	916	16
Przemyślu K. z. rz. i rol.	11927	78	7020	60	342867	.	36027	.	34793		341633		2802		41476	97	6650	08
Radomyślu Stow. o. i p.	755	18	.		22782	72	4945	.	6898		24735	72	691	81	375	02	1302	92
Radymnie K. z.	499	71	21	34	20993	21	2777	19	7030		25246	02	800	17	51	78	1313	02
Radziechowie	4157	58	4763	20	245300	52	12299	77	12982	33	245983	58	2425	37	11286	42	2934	11
Rohatynie	.		3196	29	87176	07	834	53	304	.	86645	54	1419	31	3844	29	1281	18

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc lipiec 1894.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Stan udziałów funduszu rezerwowego (wł. mająt.) z końcem miesiąca		Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca		Wkładki oszczędności: Włożono w ciągu miesiąca		Wkładki oszczędności: Wyjęto w ciągu miesiąca		Wkładki oszczędności: Stan z końcem miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Spłacone w ciągu miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Stan z końcem miesiąca		Saldo rachunku Banku krajowego	
	zł	ct.	zł	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.
Rozdole	4381	89	3543	77	111	79	196	52	3459	04	8795		.	.	25	.	8770		.	.
Rudkach	20835	90	47613	32	1913	65	3091	21	46435	76	15800	.	1000	.	600	.	16200	.	257	45
Sądowej Wiszni K. z.	12321	20	8398	33	35	21	233	12	8198	42	19890	.	10760		8470	.	22180		.	.
Sędziszów T. wz. kr.	36882	07	76232	41	1932		2921	80	75242	61	39416	.	14036	05	11241	05	42211	.	.	.
Sieniawie	25035	84	36372	79	1095		360	14	37107	65	1500	.	1500		1500	.	1500		.	.
Sokalu	34736	06	109287	39	5972	41	5005	24	110254	56	23250		10000		6000		27500		.	.
Skałacie T. z. i kr.	27775	83	18013	52	322		556	54	17778	98	33040	36	14066		12545	50	34560	86	.	.
Stanisławowie B. z.	50814	37	83401	53	7164	20	4858	77	85703	96	86985	25	34132	.	30358	.	90759	25	16335	48
Strusowie K. oszcz. i poż	4852	93	13067	06	2136	09	905	61	14297	55	.	.		.	.	.		.		
Stryju	38658	63	87073	87	4949	96	4143	85	87879	98	3000		3000	.	.	.	6000	.	4575	02
Szczercu K. z.	6372	49	7816	66	123	50	9	93	7930	23	7343	.	.	.	363		6980	.	.	
Tłumaczu St. kr.	18545	44	68254	37	5129	63	3256	78	70127	22	21150	.		.	2460	.	18690	.	.	.
Turce	4353	.	26794	43	568	96	368	13	26995	76	3141		1230	.	1035	.	3336		.	
Tyśmienicy K z.	10525	14	28591	85	3581	36	2709	08	29464	13	3200	.		.	300		2900	.	.	.
Zakliczynie Tow. wzaj. kr.	6251	74	20155	02	4982	42	3014	28	22123	16	15750		2288	.	1808		16230		.	
Zbarażu	35617	51	40432	54	4514		4611	35	40335	19	19400	.	2000	.	500	.	20905	.	2115	09
Złoczowie K. z.	15459	68	41899	28	4965	10	4324	36	42539	92	16600		3350	.	7550		12450		.	.
„ T. z.	87166	26	192315	73	5368	88	9581	05	188103	56	.	.	.	.	.	.		.		
Żółkwi Tow. zal.	40307	86	49280	38	6363	10	2354	71	53288	77	44650		5200	.	6000		43850	.	1519	53
Żydaczowie P. kas. z. i osz.	2171	.	24015	29	3080	19	1113	54	25981	94	4926	56	.	.	.	.	4926	56	.	

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Saldo odsetek (z końcem miesiąca)		Reszta pozycyi stanu biernego (z końcem miesiąca)		Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca		Pożyczki udzielone: Spłacono w ciągu miesiąca		Pożyczki udzielone: Udzielono w ciągu miesiąca		Pożyczki udzielone: Stan z końcem miesiąca		Koszta złoż., ruchomości i adm. (z końcem miesiąca)		Reszta pozycyi stanu czynnego (z końcem miesiąca)		Gotówka (z końcem miesiąca)	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.
Rozdole	300	66	137	07	13662	93	432	25	384	.	13614	68	64	19	3128	98	240	80
Rudkach	645	26	423	44	79035	21	2899	94	2716	.	78851	27	1831	02	3774	90	340	62
Sądowej Wiszni K. z.	1435	89	11	75	39494	02	1753	74	3467	.	41207	28	1076	53	1363	17	500	28
Sędziszów T. wz. kr.	458	25	3180	88	147919	19	11167	21	10970	05	147722	03	1752	93	6212	40	2287	45
Sieniawie	1503	38	2782	27	60723	19	1627	83	1385	.	60480	36	1067	09	5062	76	1318	93
Sokalu	1575	33	695	40	141327	45	9452	80	7191	22	139065	87	1890	63	31491	52	2063	33
Skałacie T. z. i kr.	2831	11	533	.	73349	22	6104	76	8354	75	75599	21	150		7084	69	645	88
Stanisławowie B. z.	3239	51	3000		225486	12	38525	87	42095	61	229055	86	4668	26	6430	53	9697	92
Strusowie K. oszcz. i poż	1673	88	558	73	18500	25	1010	75	1785	.	19274	50	561	83	742	04	804	72
Stryju	3111	64	7168	88	123883	64	13889	57	18098		128092	07	2709	69	14005	08	2587	31
Szczercu K. z.	345	61	51	42	21257	78	721	35	382		20918	43	340	75	259	38	161	18
Tłumaczu St. kr.	2257	64	.	.	98230	31	16103	74	19399	01	101525	58	1391	84	6501	69	201	19
Turce	896	26	.		33624	53	4889	50	5126	.	33861	03	1391	13	3		325	86
Tyśmienicy K z.	1806	96	603	77	39204	52	946	.	2105		40363	52	749	41	4151	27	35	80
Zakliczynie Tow. wzaj. kr.	926	89	198	60	41244	16	3819	82	5453	52	42877	86	975	03	294	82	1582	68
Zbarażu	2152	84	4204	30	98854	10	1717	58	3075		100211	52	1612	88	2604	26	896	27
Złoczowie K. z.	1027	91	564	33	67119	11	8670	47	8256	.	66704	64	2353		312	04	2621	92
„ T. z.	7045	89	3846	72	262120	09	5225	60	6205		263099	49	2738	49	19899	40	425	05
Żółkwi Tow. zal.	.		597	15	121791	71	3419		4735	.	123107	71	2665	93	12571	84	1217	82
Żydaczowie P. kas. z. i osz.	1339	23	321	62	31541	50	426	55	1795		32909	95	624	42	.		1205	98

ostrożnych, roztropnych — a nadewszystko sumiennych i uczciwych. „Przemyska kasa zaliczkowa“ była w tem szczęśliwem położeniu, że miała nie jednego, ale kilkunastu ludzi, którzy nie dla widoków osobistych, ale dla dobra, nie dla zysków, ale zawsze prawdą tylko i sprawiedliwością się kierując, do tego Towarzystwa się przywiązali, niem rządzili, pracowali z miłością dla sprawy, a zawsze z sądem bystrym, doświadczeniem; zasiadając długie lata w Radzie Nadzorczej i Dyrekcyi, wyrobili tradycyę uczciwą, rozumną. Tem tylko wytłumaczyć możemy, że Stowarzyszenie, złożone z mieszczan tylko, zdołało zdobyć sobie zaufanie, silne podstawy dla siebie i tak szeroką rozwinąć działalność.

O wynikach działań Kasy podaje sprawozdanie jubileuszowe następujące wiadomości:

1. „Przemyska kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników“ wyzwoliła z rąk żydowskich bardzo wielu mieszczan i rolników, udzielając im łatwego i taniego kredytu. Prawda, że w początkach brała aż 12 procent, ale płacili go po największej części sami członkowie i to prawie dobrowolnie, zresztą ówczas, jeszcze nie był to procent wygórowany w obec lichwy żydowskiej, zresztą taki sam pobierały inne instytucye. Wkrótce atoli spadła stopa procentowa już w r. 1873 do 10%, a niedługo potem na 8%, dzisiaj zaś pobiera 7%, ale za to daje $4^1/_2$% kapitałom włożonym na oszczędność.

W ten sposób w ciągu lat 25 Towarzystwo wydarło tysiące ofiar z rąk wyzysku, lichwy, oszukaństwa. Na chlubę Towarzystwa podnieść musimy, iż przez te lat 25, nie miała instytucya nasza ani jednego żyda jako członka, udziałów, ani nawet oszczędności od żydów nie przyjmowała, ani grosza jednego żydom nie wypożyczała. Wprawdzie miało Towarzystwo przez to więcej trudności do zwalczenia, może przez to mniejsze zyski, skromniejszy obrót pieniężny, szczuplejsza liczba członków, ale za to może „Przemyska kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników“ może stanąć śmiało z podniesionem czołem w obec społeczeństwa i powiedzieć, że tylko sobie zawdzięcza swoją świetność, że tylko swoim służy i dopomaga! A tem nie wiele instytucyj finansowych w kraju naszym poszczycić się może — nie wiemy, czy znajdsie się choć jedna. A natomiast jest wiele takich, które interesa żydowskie okryły płaszczem chrześcijańskim, więc firma i zarząd chrześcijański, a pieniądze, dążności, więc wyzysk żydowski! Czyż dotąd jeszcze się nie przekonaliśmy, że żydzi dla chrześcian dobrze pracować nigdy nie będą! Nasze Towarzystwo słusznie się nazwać może „Chrześciańska kasa zaliczkowa“ — co nawet p. Popkiewicz z Radymna proponował Walnemu zebraniu w r. 1884. Ten tytuł jednak odrzucono „w obec finansowych i wpływowych stosunków żydowskich w kraju“.

Dwadzieścia pięć lat istnienia „Przemyskiej kasy zaliczkowej rzemieślników i rolników“, jej rozwój świetny, niech tedy będzie odpowiedzią na rozpowszechnione błędne mniemania, że żadne przedsiębiorstwo, żadna instytucya finansowa, nie może istnieć bez pomocy żydów. Nie potrzeba nam kapitałów żydowskich, ani pomocy możnych, ale potrzeba poczucia siły własnej, potrzeba solidarności, pracy i uczciwości!!

2. „Przemyska kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników“ uratowała setki wieśniaków z rąk „Banku włościańskiego“, więc od pewnej zagłady. Więc przez tanią zaliczkę, albo najwięcej przez przyjęcie na siebie długów, które wieśniacy zaciągnęli w „Banku włościańskim“, a które następnie w naszej kasie spłacać mogli, uwolniła ich od płacenia długów w „Banku włościańskim“ w nieskończoność, albo od licytacyi.

3. Zespoliła ze sobą mieszczan, rzemieślników, podniosła ich znaczenie i stała się wyrazem zewnętrznym ich pracy, działalności, stała się dowodem widocznym, że nie tyle potrzeba wielkiej nauki, by stworzyć rzecz pożyteczną dla społeczeństwa, utrzymać ją i rozwinąć, jak raczej rozsądku, a przedewszystkiem wiele uczciwości i wytrwałości. Mieszczanie i rzemieślnicy, jak sami założyli kasę zaliczkową, tak sami, bez niczyjej pomocy, kierują nią przez wszystkie lata i rozwijają.

4. „Przemyska kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników“ uratowała bardzo wielu rzemieślników i wieśniaków od ciężkich strat, a częstokroć od zupełnej ruiny majątkowej, przez udzielone im w porę zaliczki i ułatwienie im spłat takowej. A nadto przyczyniła się do rozbudzenia i podniesienia przemysłu i handlu wśród mieszczan, do poprawy stosunków majątkowych. Wykazuje to sama liczba członków, a stosunkowo do tych biegnie równorzędnie liczba dłużników. Rękodzielnicy i przemysłowcy stanowią 36·04%, a rolnicy 42·02% ogólnej liczby członków, a ten stosunek zawsze istniał, a nawet dawniej był większy. Stąd widać, że Kasa zaliczkowa działalność swą rozciąga głównie i przedewszystkiem na rolników i rzemieślników i tym przed innymi dopomóc pragnie. Pomoc zaś leży głównie w tem, iż udziela im pożyczek tanio i ułatwia tak wypożyczenie jak spłace-

nie. Oczywiście na nizki bardzo procent n. p. na 4% Kasa zaliczek dawać nie może, (choćby to było najzbawienniejsze), bo musi dać małą dywidendę na udziały, zwiększyć choć trochę fundusz rezerwowy, wypłacić procenta od złożonych oszczędności i opłacić administracyę. Natomiast nie stara się instytucya, by za wszelką cenę, choćby z krzywdą dłużników, wyciągnąć jak największe zyski, dać wysoką dywidendę i t. p., ale zadowala się zyskiem najmniejszym.

Przy „Przemyskiej kasie zaliczkowej rzemieślników i rolników“ istnieje także „fundusz inwalidów i wdów“, z którego w potrzebie zostający inwalidzi pracy, tudzież wdowy i sieroty po członkach otrzymują zapomogi stałe. Fundusz ten powstaje z drobnych wpłat członków i z dotacyi z zysków Towarzystwa. Majątek tego funduszu wynosi obecnie około 40.000 zł. Kasa mieści się w okazałej realności, stanowiącej własność funduszu inwalidów i wdów!

Z końcem roku 1893 liczyła „Kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników w Przemyślu“ 1.340 członków, miała w udziałach 86.900 zł., w funduszu rezerwowym 14.137 zł., razem przeto przeszło 100.000 zł. własnego kapitału obrotowego, nie licząc funduszu inwalidów i wdów, stanowiącego także własność członków. Wkładki oszczędności, poruczane Towarzystwu, dochodzą już do 200.000 zł. W ciągu roku udzielono pożyczek w sumie 1,991.344 zł., saldo zaś pożyczek z końcem ubiegłego roku wynosiło 337.770 zł. w. a.

Dajżeż Boże i nadal równie szczęśliwego rozwoju tak pożytecznej instytucyi: niech kwitnie i rozwija się jak najświetniej!

Ulgi fiskalne
dla stowarzyszeń systemu
Raiffeisena.

W dzienniku ustaw państwa ogłoszoną została ustawa z dnia 11. czerwca 1894, która zmienia i uzupełnia ustawę z dnia 1. czerwca 1889 roku Dz. u. p. nr. 91. o ulgach w okładach dla stowarzyszeń kredytowych i zaliczkowych (kas oszczędności i pożyczkowych). Nowa ustawa brzmi, jak następuje:

Art. I. Zmienia się §. 2. ustawy z dnia 1. czerwca 1889 roku (Dz. u. p. nr. 91.) o ulgach w opłatach dla stowarzyszeń kredytowych i zaliczkowych (kas oszczędności i pożyczkowych). Paragraf ten opiewać ma, jak następuje:

§. 2. Zapisy długu członków jednego ze stowarzyszeń w §. 1. oznaczonych, tyczące się pożyczek od stowarzyszenia zaciągniętych, do których należą także kredyty na rachunku bieżącym, z wyjątkiem dokumentów, tyczących się pożyczek hypotecznych, podlegają opłacie stemplowej wedle skali I., jeżeli z osnowy zapisu długu okazuje się, że termin zapłacenia pożyczki nie przekracza lat czterech od dnia wystawienia tego dokumentu.

Piśmienne przedłużenia pożyczek, w ustępie poprzedzającym oznaczonych, o ile pierwotny i przedłużony termin pożyczki ogółem nie przekracza lat czterech, podlegają opłacie według skali I., oprócz tego opłacie według skali II. Zaręczenia dane w dokumencie, który stosownie do poprzedzających ustępów podlega opłacie według skali I., są wolne od stempla.

Art. II. Po §. 5. ustawy z dnia 1. czerwca 1889 roku Dz. u. p. nr. 91. umieścić należy następujące postanowienia:

§. 5 *a)*. W tych stowarzyszeniach (§. 1.), które nie zostają pod dozorem lub kontrolą korporacyi autonomicznej lub związku stowarzyszeń, władza skarbowa może zarządzać co jakiś czas dochodzenia dla przekonania się, czy warunki przywiązane do dobrodziejstw niniejszej ustawy i ustawy z dnia 1. czerwca 1889 roku (Dz. u. p. Nr. 91.) są zachowywane.

§. 5 *b)*. Przyznane zniżenie opłat może być odwołane, jeżeli stowarzyszenie nie zachowuje warunków w §. 1. przewidzianych lub wskutek zmiany statutu nie może być zaliczone do stowarzyszeń w §. 1. oznaczonych. Odwołanie nie działa wstecz.

Art. III. Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia 1. lipca 1894 roku.

Wedle rozporządzenia Ministerstwa skarbu z dnia 13. czerwca 1894 r. Dz. u. p. Nr. 112., przyznane powyższą ustawą zniżenie opłat dotyczy także i przedłużeń pożyczek, na które zapisy długu wystawione zostały przed dniem 1. lipca 1894 r. Stowarzyszenie chcące korzystać ze zniżenia opłat, wnosi prośbę wraz z wierzytelnym odpisem statutu przez urząd podatkowy lub dyrekcyę skarbu powiatową do krajowej dyrekcyi skarbu, która ją rozstrzyga.

Stowarzyszenia, które otrzymały zniżenie opłat, ogłasza dziennik rozporządzeń ministerstwa skarbu i są one obowiązane o wszelkiej zmianie statutu władzy skarbowej donieść.

Weszło u nas w zwyczaj — jak zauważa słusznie „Nowa Reforma“ — kuć ustawy obliczone na efekt. które nieświadomym rzeczy wyborcom przedstawia się jako wywalczoną dla kraju zdobycz. Do takich należy i powyższa ustawa. Z napisu i jej osnowy zdawałoby się, że dotyczy naszych stowarzyszeń zaliczkowych, fiskalizmem srodze uciśnionych. W rzeczywistości daje ona prawie nie znaczące zniżenie opłat stowarzyszeniom w §. 1. ustawy z dnia 1. czerwca 1889 r. nr. 91. Dz. u. p. wymienionym, to jest takim, które wedle statutu:

1) są o nieograniczonej poręce; 2) rozciągaią swą czynność na pewien mały okrąg lub kilka gmin szczegó-

łowo wymienionych; 3) w których udziały 25 zł. nie przenoszą i albo do żadnej dywidendy lub też nie do wyższej, jak płacony procent od wkładek oszczędności uprawniają; 4) które resztę zysku funduszowi rezerwowemu dopisują bez wszelkiej do niego pretensyi ze strony członków; 5) które dają pożyczki tylko swoim członkom i to nie na weksle, a procent pobierany przenosi procent płacony od wkładek oszczędności najwyżej o $1^1/_2$ od sta.

Jasną jest rzeczą, że do takich stowarzyszeń zaliczyć nie można powstałych na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 r. Dz. u. p. nr. 70., bo statut ich warunkom w §. 1. przewidzianym nie odpowiada.

Zniżenie zaś opłat jest tak nic nie znaczące, a §. 5 *a)* upoważniający władze finansowe do wglądania, o ile stowarzyszenia z ulgi korzystające, wymogom §. 1. zadość czynią, tak odstraszający, że zmiana statutu nie miałaby wartości nawet dla tych stowarzyszeń, które rozporządzając innemi środkami kredytu, mogłyby się zrzec eskontu i reskontu weksli.

To też „Die Genossenschaft", organ związku austryacko-niemieckich stowarzyszeń, w nrze 27. z bieżącego roku uważa wszelką zmianę statutu celem korzystania z ruchomego zniżenia opłat, za sprzeniewierzenie się zasadom stowarzyszeń zaliczkowych na samopomocy opartych, a podnosząc ich ciągły wzrost i bez tych ulg, mniema, że przyjęcie warunków, od których ustawa zniżenie opłat niezależnem czyni, byłoby dla stowarzyszeń zaliczkowych samobójstwem.

Z ustawy na wstępie umieszczonej, korzystać mogą kasy gminne, mniejsze kasy oszczędności, kasy cechowe i kasy, założone wedle systemu Reiffeisena, o które w szczególności ustawodawcy chodziło.

Nekrologia.

KAZIMIERZ ZARĘBA

właściciel Uhrynowa, Dyrektor Tow. zalicz. w Podhajcach,

wice-prezes Rady powiatowej, b. Poseł do Rady państwa, zmarł we Lwowie dnia 10 września 1894.

Całą duszą oddany pracy dla dobra kraju we wszystkich kierunkach, jako Poseł do Rady państwa, członek i wiceprezes Rady powiatowej, członek rozmaitych Towarzystw jak: gospodarskiego, ochot. straży ogniowej i t. p.

Szczególną zasługę położył śp. Kazimierz około rozwoju Towarzystwa zaliczkowego w Podhajcach, którego był założycielem i od początku istnienia Towarzystwa t. j. od r. 1881 nieprzerwanie Dyrektorem, oddanym sprawom stowarzyszenia szczerze i z prawdziwem zamiłowaniem.

Cześć Jego pamięci!

Zaproszenie

na XII. Walne zgromadzenie

Funduszu zaopatrzenia funkcyonar. stow. zarob. i gosp.

które odbędzie się

we Lwowie dnia 29. września 1894

o godz. 4. po południu w lokalu Związku stowarzyszeń.

PORZĄDEK DZIENNY:

1. Zagajenie, legitymacye delegatów i wybór przewodniczącego.
2. Sprawozdanie z czynności i rachunków Zarządu za czas od 1. lipca 1893 do 30. czerwca 1894.
   Referent p. Wł. Terenkoczy.
3. Sprawozdanie ze sprawdzenia rachunków i udzielenie Zarządowi absolutoryum.
   Referent p. Fr. Kuczyński.
4. Wybór dwóch członków Zarządu w miejsce ustępujących pp. Franciszka Kuczyńrskiego i Narcyza Ulmera.
5. Wnioski w sprawie zmiany statutu.
6. Wnioski członków.

Z uchwały Zarządu Funduszu zaopatrzenia.

We Lwowie dnia 28. sierpnia 1894.

Dr. Tadeusz Skałkowski. *Narcyz Ulmer.*

Ruch stowarzyszeń.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza w miesiącu sierpniu b. r. następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nowe stowarzyszenia:

C. k. Sąd obwodowy w Złoczowie ogłasza, iż dnia 13. lipca 1894 wpisał do swego rejestru spółek zarobkowych i gospodarczych firmę: „Towarzystwo kredytowe i zaliczkowe zarejestrowane stowarzyszenie z ograniczoną poręką w Brodach" (po niemiecku („Credit- und Vorschussgesellschaft registrirte Genossenschaft mit beschränkter Haftung in Brody") ze siedzibą stowarzyszenia w Brodach; stowarzyszenie opiera się na statucie z daty Brody 17. czerwca 1894, celem onego jest dostarczanie członkom stowarzyszenia potrzebnych pieniężnych środków do prowadzenia i rozwoju ich przemysłu, handlu, gospodarstwa i rzemiosła pod warunkami w §. 57, 58, 59 statutu określonemi.

Zarząd stowarzyszenia sprawuje Dyrekcya.

Udział członka stowarzyszenia wynosi najmniej 100 koron, który bądź odrazu, bądź w ratach w §. 5. statutu oznaczonych wpłacany być ma.

Ogłoszenia publiczne i zaproszenia stowarzyszenia winne być ogłoszone plakatami w Brodach na trzy dni przed odbyciem walnego zgromadzenia, tudzież w „Gazecie Lwowskiej“.

Poręka członków jest ograniczona.

(Uchwała z dnia 21. lipca 1894 l. 6.133).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Jaśle poleca wpisanie do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych firmy „Pierwsze krajowe Towarzystwo wyrobów płóciennych, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką, zawiązane na podstawie statutu z daty Lwów dnia 6. maja 1894 z siedzibą w miasteczku Korczynie“.

Czas trwania stowarzyszenia jest nieograniczony.

Celem tegoż Towarzystwa jest prowadzenie produkcyi i handlu wyrobów płóciennych, wciągając w tym celu od członków swoich, tak drobne jak i większe kapitały (posługując się przy swojem działaniu wszystkimi prawem dozwolonymi środkami, uznanymi przez Towarzystwo za wiodące do osiągnięcia jego celu).

Zarząd Towarzystwa sprawuje Dyrekcya z dwóch członków złożona, w której w skład wchodzą Dyonizy Kośnierski w Krakowie rynek 26, i Antoni Teodor Baron w Krakowie, ulica Sławkowska l. 14 zamieszkały, jako dyrektorowie.

Wszelkie ogłoszenia od Towarzystwa pochodzące umieszczone będą w jednym z codziennych czasopism wychodzących we Lwowie lub Krakowie.

(Uchwała z dnia 14. lipca 1894 l. 4.047).

C. k. Sąd krajowy jako handlowy w Krakowie ogłasza niniejszem, że dnia 8. kwietnia 1894 wpisano do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych firmę: „Krajowe Towarzystwo handlowe, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“ a to z tym dodatkiem:

1. kontrakt związkowy (statut) uchwalony został na zgromadzeniu założycieli w Krakowie dnia 4. lutego 1894 odbytem;

2. firma stowarzyszenia opiewa: „Krajowe Towarzystwo handlowe, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“;

3. siedzibą stowarzyszenia jest miasto Kraków;

4. celem stowarzyszenia jest prowadzenie przemysłu i handlu z dążeniem podniesienia produkcyi krajowej;

5. czas trwania stowarzyszenia jest nieograniczony;

6. Zarząd Towarzystwa sprawuje Dyrekcya a obecnie przez członków założycieli wybrana Dyrekcya składa się z Dyonizego Kośnierskiego i Antoniego Teodora 2 im. Barona, kupców obu w Krakowie zamieszkałych;

7. firmę stowarzyszenia, tudzież dokumenta stowarzyszenie obowiązywać mające, podpisywać będą dwaj dyrektorowie w ten sposób, że pod powyższą firmą stowarzyszenia stampilią wyciśniętą umieszczą swoje nazwiska;

8. udział członka stowarzyszenia składa się przynajmniej z jednej wkładki jednorazowej w kwocie 50 koron, lub w ratach miesięcznych po 2 korony płacić się mającej, a odpowiedzialność członków jest ograniczoną;

9. Ogłoszenia stowarzyszenia zamieszczane będą w jednem z codziennych czasopism wychodzących w Krakowie.

(Uchwała z dnia 20. kwietnia 1894 l. 11.879).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Rzeszowie ogłasza niniejszem, że z dniem dzisiejszym wpisaną została do tut. sąd. rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych firma: „Spółkowa kasa oszczędności i pożyczek w Tarnobrzegu, spółka zarejestrowana z nieograniczoną poręką“ z tem dołożeniem, że stowarzyszenie to opiera się na statucie z dnia 4. lipca 1894 w którym to dniu Walne zgromadzenie wybrało Zarząd złożony z dr. Antoniego Surowieckiego, jako przełożonego, Jana Frankhumera jako zastępcy przełożonego, tudzież Jana Słonki, Jana Sokoła i Wojciecha Wiącka jako członków, dalej że siedzibą spółki będzie Tarnobrzeg, że następnie firmę spółki podpisywać będzie Przełożony Zarządu lub jego zastępca, a prócz tego jeden z członków Zarządu, wreszcie, że członkowie stowarzyszenia ręczą solidarnie całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki w obec osób trzecich, a celem stowarzyszenia jest podniesienie bytu członków pod względem moralnym i materyalnym.

(Uchwała z dnia 12. lipca 1894 l. 5.839).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Samborze ogłasza, iż do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych wpisaną została firma: „Spar & Creditverein in Żurawno registrirte Genossenschaft mit beschrankter Haftung“.

Siedzibą stowarzyszenia jest Żurawno.

Przedsiębiorstwo polega na statucie uchwalonym dnia 7. marca 1893 w Żurawnie na Walnem zgromadzeniu członków.

Przedmiotem przedsiębiorstwa jest dostarczenie członkom pieniędzy do ich przedsiębiorstw potrzebnych na umiarkowany procent i przyjmowanie oszczędności.

Firmę stowarzyszenia podpisuje Dyrekcya w ten sposób, że dwaj członkowie Dyrekcyi podpisują się pod firmą Towarzystwa.

Wysokość jednego udziału wynosi kwotę 25 zł., którą albo natychmiast lub też w pięciu po sobie następujących ratach po 5 zł. wpłacić można.

Jeden członek może mieć najwięcej 5 udziałów.

Przeniesienie udziałów na trzecie osoby dopuszczalnem jest tylko za wyraźnem zezwoleniem Rady nadzorczej.

Odpowiedzialność członków za zobowiązania stowarzyszenia jest ograniczoną a mianowicie w ten sposób, że członkowie odpowiadają za zobowiązania stowarzyszenia o ile fundusze Towarzystwa nie wystarczają swoimi udziałami a nadto jeszcze czterokrotną kwotą wziętych udziałów.

Wszelkie ogłoszenia w sprawach stowarzyszenia podpisywane będą pod firmą stowarzyszenia przynajmniej przez dwóch członków Dyrekcyi i przybite zostaną w publicznych miejscach.

(Uchwała z dnia 12. maja 1894 l. 4.253).

Zmiany statutu:

C. k. Sąd obwodowy w Złoczowie ogłasza, że na dniu 4. sierpnia 1894 wpisał do swego rejestru spółek zarobkowych i gospodarczych przy firmie Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach na Gliniański powiat sądowy stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką wpisał:

Że §. 1. statutu odtąd opiewać będzie „Towarzystwo zaliczkowe zawiązuje się w stowarzyszenie pod firmą „Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką".

Czas trwania Towarzystwa jest nieograniczony. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest dostarczanie członkom swoim na umiarkowany procent gotowych pieniędzy, potrzebnych im do obrotu w gospodarstwie, rzemiośle, przemyśle lub handlu za pomocą wspólnego kredytu wszystkich członków.

Siedzibą stowarzyszenia są Gliniany.

Że ustęp pierwszy §. 4. odtąd opiewać będzie „Dyrekcya składa się z trzech dyrektorów, których wybiera Rada zawiadowcza z pośród członków stowarzyszenia, absolutną większością głosów na przeciąg lat trzech, głosując kartkami na każdego z osobna i przedstawia ogólnemu zgromadzeniu do zatwierdzenia, „zaś ustęp trzeci §. 4. odtąd opiewać będzie. „Oprócz tego wybrani będą trzej zastępcy dyrektorów w ten sam sposób jak członkowie Dyrekcyi".

Że ustęp c) §. 57. odtąd opiewać będzie: „za wypełnienie wszelkich przez stowarzyszenie przyjętych zobowiązań, o ile fundusze stowarzyszenia w funduszu rezerwowym i udziałach nie wystarczają, odpowiadać według postanowień §. 76. ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 Nro 70. dz. pp.".

Za pierwszy ustęp §. 58. odtąd opiewać będzie: „Udział każdego członka ustanawia się najmniej na 50 zł. najwyżej na 2.000 zł., może jednak każdego czasu uchwałą ogólnego zgromadzenia być podwyższonym".

Że pierwszy ustęp §. 78. odtąd opiewać będzie: „Przy udziałach nie zupełnie wpłaconych dopisywana będzie dywidenda do udziałów. Wreszcie że §. 85. statutu odtąd opiewać będzie „Zaproszenie na ogólne zgromadzenia, zaś jeśli nie pochodzą od Dyrekcyi podpisuje prezes i sekretarz Rady zawiadowczej pod napisem „Rada zawiadowcza Towarzystwa zaliczkowego w Glinianach, stowarzyszenia zarejestrowanego z ograniczoną poręką".

(Uchwała z dnia 4. sierpnia 1894 l. 6.526).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Rzeszowie ogłasza niniejszem, iż w dniu dzisiejszym zarządził wpisanie w rejestrze handlowym dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie zarejestrowanej „Towarzystwo zaliczkowe w Łańcucie, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką" uchwalonej przez Walne zgromadzenie tegoż Towarzystwa na dniu 13. czerwca 1894 zmiany §§. 1., 4. i ust. lit. a. z §. 31. jak również ustępu lit. r. s. z §. 41. statutu wpisanego do rejestru stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych ts. uchwałą z dnia 4. lipca 1878 do l. 4443 i z dnia 4. maja 1882 do l. 2516 tak, iż obecnie opiewać będą: §. 1. Firma i siedziba „Towarzystwo zaliczkowe w Łańcucie, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką" zmienia swą dotychczasową firmę i przyjmuje na przyszłość nazwę „Kasa zaliczkowa i oszczędności w Łańcucie, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką". Siedzibą stowarzyszenia jest Łańcut.

W obec zmiany §. 1. zostają z §. 4. statutu wykreślone słowa „Towarzystwo zaliczkowe a w zamian wpisane słowa „Kasa zaliczkowa i oszczędności" tak, że §. 4. opiewać ma. Prawa korporacyjne z potwierdzeniem statutu przez c. k. Sąd obwodowy, kasa zaliczkowa i oszczędności nabywa prawa osoby moralnej, jako taka ma być uważaną wobec osób trzecich i podlega jako stowarzyszenie właściwemu sądowi. Członkowie Towarzystwa mają udział w majątku stowarzyszenia w stosunku do wpłat przez siebie poczynionych wszyscy zaś członkowie odpowiadają solidarnie za zobowiązania przez kasę zaliczkową i oszczędności przyjęte według postanowień w niniejszym statucie bliżej oznaczonych §. 11. statutu".

Z §. 31. ustępu a. zostaje wykreślonem liczba 15, natomiast wpisanem zostaje liczba 21 tak, że ten ustęp a. §. 31. opiewać ma „Rada nadzorcza składa się z 21 członków, których wybiera z grona członków ogólne zgromadzenie absolutną większością głosów na przeciąg lat trzech".

Z §. 41. zmienione zostają ustępy lit. r. s. tak, że ustęp r. §. 41. brzmieć ma: „Ustanowienie filii lub agencyi oraz stałych agentów jako pełnomocników w miejscowościach poza siedzibą stowarzyszenia dla ułatwienia zarządu sprawami Towarzystwa".

Zaś ustęp s. §. 41. brzmieć ma „Uchwalenie regulaminu, który określi zakres spraw filii agencyi lub agen-

tów poruczonych rozciągłość pełnomocnictwa i sposób kontroli powierzonych czynności".

(Uchwała z dnia 19. lipca 1894 l. 6.182).

Zmiany w Dyrekcyi:

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy ogłasza niniejszem, że równocześnie polecamy prowadzącemu rejestr stowarzyszenia wpisanie przy firmie: „Kasa zaliczkowa w Nadwórnie", że na nadzwyczajnem Walnem zgromadzeniu członków Kasy zaliczkowej w Nadwórnie, stowarzyszenia zarejestrowanego z nieograniczoną poręką dnia 1. października 1893 odbytem, wybrany został dyrektorem tejże kasy ks. Wojciech Rosenbayger rz. kat. proboszcz, zastępcą dyrektora Edmund Łaszcz urzędnik bankowy a kontrolorem ks. Jędrzej Iwańczyszak rz. kat. wikaryusz, wszyscy w Nadwórnie mieszkający.

(Uchwała z dnia 3. stycznia 1894 l 15.411).

C. k. Sąd obwodowy podaje do wiadomości, że zarządził wpis w rejestrze stowarzyszeń zarobkowych i gospodarskich przy firmie stowarzyszenia oszczędności i pożyczek w Pilznie z nieograniczoną poręką zaprotokołowanego uchwalonej 18. lutego 1894 częściowej zmiany statutu, tudzież zatwierdzonych członków Dyrekcyi tego stowarzyszenia: Wiktora Hubickiego, dyrektora referenta, Jana Jurczyńskiego kasyera i Leona Pawlusa kontrolora.

(Uchwała z dnia 19. kwietnia 1894 l. 7.626).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Brzeżanach uwiadamia, że wskutek uchwały z dnia 7. kwietnia 1894 l. 2.101 wpisano dnia 11. kwietnia 1894 w rejestrze handlowym dla firm spółek gospodarczych przy firmie Towarzystwo kredytowe Wzajemna pomoc w Kozowie, wybór Dyrekcyi dokonanej 16. marca 1893 na 3 lata, a to wybrani zostali Majer Ber Kurzrock jako dyrektor, Jakób Jekel jako kasyer, Juda Schmutz jako kontrolor i Mozes Józef Blumenfeld jako zastępca dyrektora wszyscy w Kozowie zamieszkali.

(Uchwała z dnia 14. kwietnia 1894 l. 2.299).

C. k. Sąd obwodowy w Nowym Sączu ogłasza, że na ogólnem zgromadzeniu Towarzystwa zaliczkowego w Zakopanem, w dniu 28. marca 1894 odbytem, wybrani zostali:

Józef Sieczka na dyrektora, Maciej Gąsienica na kasyera, Jan Latko na kontrolora tegoż Towarzystwa, a na zastępców tychże a to: Dyrektora Jędrzej Tatar, kasyera Jan Obrocht, kontrolora Wincenty Regiec.

(Uchwała z dnia 7. kwietnia 1894 l. 2.687).

C. k. Sąd krajowy jako Trybunał handlowy w Krakowie, poleca wpisanie do rejestru stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie „Towarzystwo zaliczkowe w Brzesku, spółka zarejestrowana z odpowiedzialnością nieograniczoną", iż na Walnem zgromadzeniu tegoż Towarzystwa w Brzesku dnia czternastego lutego 1894 odbytem, dotychczasowego zastępcę dyrektora p. dr. Emila Wolniewicza usunięto a na miejsce jego wybrano na jeden rok zastępcą dyrektora księdza Stanisława Dylskiego, który firmę Towarzystwa w ten sposób podpisywać będzie, iż pod wyciśniętą stampilią firmą „Towarzystwo zaliczkowe w Brzesku spółka zarejestrowana z odpowiedzialnością nieograniczoną" wspólnie z jednym z dyrektorów nazwisko swe „ks. St. Dylski" podpisze.

(Uchwała z dnia 30. marca 1894 l. 8.968).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Wadowicach obwieszcza, że dnia 23. kwietnia 1894 uwidocznił w rejestrze dla spółek zarobkowych i gospodarczych przy firmie „Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc" w Makowie", iż w miejsce zmarłego Karola Wrońskiego Jan Kromkay przez Walne zgromadzenie w dniu 1. kwietnia 1894 dyrektorem kasyerem wybrany został i jako taki pod firmą tegoż stowarzyszenia „Jan Kromkay" podpisywać się będzie.

(Uchwała z dnia 28. kwietnia 1894 l. 2.416).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Kołomyi podaje do wiadomości, że do rejestru spółek zarobkowych i gospodarczych wpisano, iż na zwyczajnem Walnem zgromadzeniu członków „Stowarzyszenia Komercyalnego w Peczeniżynie, zarejestrowanego z ograniczoną poręką" dnia 28. lutego 1894 Dawida Rottenstreicha z Peczeniżyna i Jakóba Schächtera ze Słobody rungurskiej wybrano zastępcami dyrektorów, tudzież, że na nadzwyczajnem Walnem zgromadzeniu tegoż stowarzyszenia, dnia 8. marca 1894 odbytem §. 14. statutów, dotyczący przedmiotu przedsiębiorstwa stowarzyszenia zmienionym został.

(Uchwała z dnia 31. marca 1894 l, 4.068).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Jaśle, poleca wpisanie do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie: „Bank dla handlu i przemysłu w Gorlicach, stowarzyszenie zarejestrowane z odpowiedzialnością ograniczoną", iż według protokółu z dnia 25. lutego 1894 l. 2.623 na Walnem zgromadzeniu w miejsce dra Henryka Robinsohna wybrany został członkiem zarządu p. Chaim Juda 2-im Schinagel kupiec i właściciel realności w Gorlicach zamieszkały.

(Uchwała z dnia 21. kwietnia 1894 l. 1.969).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Nowym Sączu ogłasza, że Rada nadzorcza spółki handlowej w Zakopanem w miejsce dyrektora Janusza hr. Tyszkiewicza, zamianowała członkiem Dyrekcyi Wiktora Ciechomskiego.

(Uchwała z dnia 21. kwietnia 1894 l. 3.150).

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, hotel Żorża.

XII. Sprawozdanie

Zarządu funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych z czynności i rachunków za rok 1893/4.

Ubiegły rok administracyjny wykazał znaczniejszy wzrost funduszów, wskutek powziętej na zeszłorocznem zgromadzeniu uchwały podwyższenia wkładek o 1%, tak ze strony uczestników funduszu, jakoteż ze strony towarzystw. Doniosła ta uchwała była głównym powodem, że w roku tym wkładki członków, wraz z dopisaną dywidendą zwiększyły się o 10.002 zł. 57 ct., a po wypłaceniu dwóch udziałów w kwocie 854 zł. 52 ct. wykazują właściwy wzrost o 9.148 zł. 05 ct. Również uchwała Walnego Zgromadzenia Związku, wzywająca wszystkie stowarzyszenia związkowe do udzielania corocznie pewnych darów z osiągniętych czystych zysków na cele funduszu zaopatrzenia, niepozostała bez skutku, gdyż z tego tytułu wpłynęło już w tym roku 504 zł., co również przyczyniło się do zwiększenia osiągniętej nadwyżki a tem samem i pojedyńczych udziałów. Wspominając w niniejszem sprawozdaniu o tem nowem źródle dochodu, niemożemy pominąć sposobności wymienienia tych Towarzystw, które na pierwsze wezwanie pospieszyły ze złożeniem tych darów, bo dały one dowód, że uznają ważność tej instytucyi, zabezpieczającej przyszłość funkcyonaryuszów Towarzystw zaliczkowych i dbają o jej rozwój. Na datki te złożyli się:

Bank zaliczkowy we Lwowie . .	150	zł.
Towarzystwo zaliczkowe w Gorlicach .	100	„
Towarzystwo zaliczkowe w Dąbrowej .	50	„
Kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników w Przemyślu . . .	50	„
Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu	25	„
Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach	25	„
Towarzystwo zaliczkowe w Rohatynie	24	„
Towarzystwo zaliczkowe w Limanowej	15	„
Stow. oszczędności i poż. w Jordanowie	15	„
Stow. oszczęd i poż. w Krynicy .	10	„
Powiatowe Tow. zalicz. w Głogowie .	10	„
Towarzystwo zaliczkowe w Czortkowie	10	„
Tow. ochrony własności ziemskiej w Limanowej	10	„
Bank zaliczkowy w Bołszowcach .	5	„
Kasa zaliczkowa w Maryampolu .	5	„
razem jak wyżej	504	zł.

a dodatkowo Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek w Milówce 5 zł., które zostały pobrane na rachunek następnego roku.

Składając podziękę wszystkim tym stowarzyszeniom, mamy niepłonną nadzieję, że rubryka tego dochodu z każdym rokiem zwiększać się będzie i stanie się w przyszłości ważnym czynnikiem do osiągnięcia celów tej instytucyi.

Stan funduszów i ruch członków w roku ubiegłym okazuje następujące zestawienie:

W roku 1892/3 należało do funduszu . . .	24	stow.	z	56	uczest.
w roku 1893/4 przybyło .	1	„	z	10	„
było więc razem w ciągu r. 1893/4	25	stow.	z	66	uczest.
a że w ciągu r. 1893/4 ubyło	1	„	i	2	„
pozostało z końcem r. 1893/4	24	stow.	z	64	uczest.

których spis imienny dołączamy.

Stan udziałów tych 64 uczestników wynosił z dniem 30 czerwca b. r., po dopisaniu 6% dywidendy, kwotę 48.643 zł. 34 ct. i zwiększył się w tym roku o 9.148 zł. 05 ct. a nadto wypłaciliśmy dwa udziały w kwocie 854 zł. 52 ct. Właściwy więc wpływ na rachunek udziałów członków, tak z wkładek, jakoteż i z innych dochodów wynosił 10.002 zł. 57 ct., co stanowi niewątpliwie poważną kwotę dochodu jednorocznego, w obec szczupłej liczby uczestników. Przez czas istnienia stowarzyszenia, to jest w ciągu lat dwunastu wypłaciliśmy uczestnikom funduszu kwotę 12.768 zł. 94 ct., a że stan funduszów będących w posiadaniu stowarzyszenia, wynosi 48.649 zł. 89 ct., przeto zgromadziliśmy w ciągu dwunastu lat istnienia kapitał 61.418 zł. 83 ct.

Udział najwyższy wynosi obecnie 4.477 zł. 19 ct. i wzrósł w tym roku o 468 zł. 14 ct. — zaś udział przeciętny wynosi 760 zł.

Stan kapitałów ulokowanych na książeczkach oszczędności Towarzystw należących do funduszu zaopatrzenia wynosi 46.528 zł. 09 ct. zaś na hipotece 2.121 zł. 80 ct., razem 48.649 zł. 89 ct. co w porównaniu z rokiem poprzednim przedstawia wzrost o 9.150 zł. 01 ct.

Nadwyżka do podziału, która w roku 1892/3 wynosiła 2.520 zł. 83 ct. i przyniosła $7^1/_2$% dywidendy, przedstawia w tym roku kwotę 2.545 zł 38 ct., co umożliwia udzielenie 6% dywidendy. To obniżenie dywidendy tem się tłumaczy, że w roku ubiegłym nieprzypadł na rachunek zysku żaden udział, podlegający według statutu inkameracyi, a zwiększony stan udziałów wymagał również większej kwoty na oprocentowanie.

Niemniej przypadły w tym roku do wypłaty znaczniejsze wydatki a mianowicie należytość stemplowa, która została w drodze rekursu obniżoną za lata ubiegłe do wysokości 162 zł. 42 ct.

Koszta administracyi wynosiły 95 zł., a przypadły w całości dla prowadzącego księgi stowarzyszenia.

Sposób lokacyi pozostał niezmieniony a mianowicie zebrane kapitały zostają umieszczane na książeczkach oszczędności Towarzystw związkowych, należących do funduszu zaopatrzenia, kwota 2.000 zł. wraz z procentami jest umieszczoną na hipotece, a bieżące dochody są lokowane na książeczce oszczędności Banku zaliczkowego we Lwowie.

Lwów, dnia 28. sierpnia 1894.

Władysław Terenkoczy. *Narcyz Ulmer.*

Zamknięcie rachunków za rok 1893/4.

I. Wykaz udziałów wpłaconych.

L. bież.	Nr. udziału	Stan z 30. czerwca 1894 zł.	ct.	Dywidenda dopisana zł.	ct.	Razem zł.	ct.	L. bież.	Nr. udziału	Stan z 30. czerwca 1894 zł.	ct	Dywidenda dopisana zł.	ct.	Razem zł.	ct.
									Z przen.	40.529	28	2.285	89	42.815	17
1	4	2.567	89	146	60	2.714	49	33	79	546	20	28	77	574	97
2	8	1.180	82	68	77	1.249	59	34	80	140	36	7	16	147	52
3	10	4.211	11	245	98	4.457	09	35	81	219	21	10	96	230	17
4	12	3.966	49	220	84	4.187	33	36	82	155	11	6	94	162	05
5	13	1.564	39	90	47	1.654	86	37	83	684	33	32	60	716	93
6	18	1.265	75	72	57	1.338	32	38	84	434	51	20	19	454	70
7	21	245	25	14	71	259	96	39	85	219	23	10	96	230	19
8	22	2.058	88	120	38	2.179	26	40	86	166	91	7	96	174	87
9	32	3.366	42	193	90	3.560	32	41	87	323	01	14	96	337	97
10	37	1.833	69	104	95	1.938	64	42	88	326	56	14	93	341	49
11	40	549	82	30	89	580	71	43	89	187	84	9	34	197	18
12	45	884	75	50	99	935	74	44	90	212	95	11	18	224	13
13	47	1.506	09	86	13	1.592	22	45	92	98	27	4	80	103	07
14	50	1.357	63	75	83	1.433	46	46	93	188	67	8	96	197	63
15	51	1.917	07	105	98	2.023	05	47	94	133	77	6	07	139	84
16	52	1.288	33	71	33	1.359	66	48	95	162	67	7	50	170	17
17	53	945	98	51	53	997	51	49	96	364	61	16	44	381	05
18	55	802	46	44	77	847	23	50	97	122	39	5	62	128	01
19	56	587	74	33	69	621	43	51	98	84	08	3	95	88	03
20	57	693	48	40	08	733	56	52	99	142	98	4	94	147	92
21	59	429	26	23	99	453	25	53	100	74	58	4	40	78	98
22	62	744	77	41	08	785	85	54	101	125	79	4	51	130	30
23	65	644	76	34	40	679	16	55	102	127	92	3	81	131	73
24	67	1.963	20	103	84	2.067	04	56	103	70	40	1	28	71	68
25	68	898	91	46	60	945	51	57	104	54	82	1	05	55	87
26	71	600	43	33	03	633	46	58	105	51	—	1	01	52	01
27	72	670	86	36	18	707	04	59	106	34	—	—	66	34	66
28	73	518	21	28	31	546	52	60	107	21	—	—	37	21	37
29	74	102	12	5	37	107	49	61	108	40	—	—	70	40	70
30	75	557	45	30	20	587	65	62	109	35	40	—	69	36	09
31	77	316	66	15	86	332	52	63	110	6	66	—	13	6	79
32	78	288	61	16	64	305	25	64	111	20	—	—	10	20	10
	Do przen.	40.529	28	2.285	89	42.815	17		razem	46.104	51	2.538	83	48.643	34

II. Wpłaty poszczególnych Towarzystw

L. bież.	Towarzystwo	Ilość funkcyonaryuszów	Stan z 30. czerwca 1894 zł.	ct.	Dywidenda dopisana zł.	ct.	Razem zł.	ct.
1	Lwów, Bank zaliczkowy	9	8.790	30	472	87	9.263	17
2	Nowy Sącz, Kasa zaliczkowa	2	4.231	11	246	08	4.477	19
3	Drohobycz, Towarzystwo zaliczkowe. . .	2	3.398	08	195	42	3.593	50
4	Lwów, Towarzystwo wzajemnego kredytu . .	3	207	94	7	43	215	37
5	Rohatyn, Towarzystwo zaliczkowe . . .	2	2.068	21	117	34	2.185	55
6	Bircza, Towarzystwo zaliczkowe . . .	1	245	25	14	71	259	96
7	Radziechów, Towarzystwo zaliczkowe . .	1	2.058	88	120	38	2 179	26
8	Łańcut, Towarzystwo zaliczkowe . . .	4	4.498	25	252	12	4.750	37
9	Lwów, Związek stowarzyszeń	3	3.257	07	180	31	3.437	38
10	Bóbrka, Towarzystwo zaliczkowe . . .	1	549	82	30	89	580	71
11	Lwów, Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe. .	2	1 472	49	84	68	1.557	17
12	Przemyśl, Kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników	1	1.506	09	86	13	1.592	22
13	Stanisławów, Bank zaliczkowy. . . .	2	514	40	24	27	538	67
14	Gorlice, Towarzystwo zaliczkowe . . .	5	4.637	06	251	30	4.888	36
15	Mościska, Towarzystwo zaliczkowe . . .	2	2.002	39	110	23	2.112	62
16	Gliniany, Towarzystwo zaliczkowe . . .	4	2.078	11	114	16	2.192	27
17	Krynica, Stow. pożyczkowe „Wzajemna pomoc“ .	1	557	45	30	20	587	65
18	Limanowa, Towarzystwo zaliczkowe . . .	1	140	36	7	16	147	52
19	Rudki, Towarzystwo zaliczkowe . . .	3	1.129	40	64	20	1.193	60
20	Cieszyn, Towarzystwo oszczędności i pożyczek .	8	2 028	93	97	04	2.125	97
21	Jasło, Towarzystwo zaliczkowe . . .	2	322	44	15	03	337	47
22	Nadwórna, Kasa zaliczkowa	3	221	37	9	28	230	65
23	Kałusz, Towarzystwo zaliczkowe . . .	1	34	—	—	66	34	66
24	Sądowa Wisznia, Kasa zaliczkowa „Nadzieja“ .	1	155	11	6	94	162	05
	Razem . .	64	46.104	51	2.538	83	48.643	34

III. Rachunek strat i zysków.

		zł.	ct.	zł.	ct.
	Zyski:				
1	Zysk przeniesiony z r. 1892/93	4	59		
2	Odsetki dopisane za rok 1893/94	2.129	91		
3	Odsetki od pożyczki hipotecznej	121	80		
4	Wpisowe	42	50		
5	Dary od Towarzystw	504	—		
	Straty:				
6	Wydatki *a)* administracyjne			95	—
	b) skarbowe			162	42
7	Nadwyżka do podziału			2.545	38
	Razem . .	2.802	80	2.802	80

IV. Bilans.

		Szczegół.		zł.	ct.	zł.	ct.
	Stan czynny:						
1	*Lokacye: a)* Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu	1.543	96				
	b) Tow. zaliczkowe w Drohobyczu .	3.184	14				
	c) „ „ w Birczy. .	1.818	39				
	d) „ „ w Limanowej .	959	71				
	e) „ „ w Rohatynie .	1.821	34				
	f) „ „ w Radziechowie	1.748	15				
	g) „ „ w Bóbrce .	1.778	45				
	h) Pow. Tow. zal. we Lwowie .	2.482	90				
	i) Tow. zaliczkowe w Mościskach .	1.586	65				
	j) Bank zaliczkowy w Stanisławowie	2.219	48				
	k) Tow. zaliczkowe w Gorlicach .	2.073	71				
	l) „ „ w Łańcucie .	1.440	06				
	m) „ „ w Glinianach .	1.282	49				
	n) Bank zaliczkowy we Lwowie .	16.173	05				
	o) Tow. zaliczkowe w Jaśle . .	1.119	83				
	p) Tow. oszczęd. i zal. w Cieszynie .	1.103	75				
	r) Stow. oszczęd. i poż. w Krynicy .	530	45				
	s) Stow. poż. i oszczęd. w Dobczycach	527	61				
	t) Kasa zaliczkowa w Nadwórnie .	527	87				
	u) Kasa zal. rzem. i rol. w Przemyślu	530	45				
	w) Tow. wzaj. kred. we Lwowie .	1.037	95				
	x) Lokacya hipoteczna . . .	2.121	80				
	y) K. zal. „Nadz.“ w Sądowej Wiszni	1.037	70	48.649	89		
	Stan bierny:						
2	Udziały uprawnione do dywidendy . .					46.104	51
3	Dywidenda do udziałów dopisana (6%) .					2.538	83
4	Nadwyżka nierozdzielona					6	55
	Razem . .			48.649	89	48.649	89

We Lwowie, dnia 28. sierpnia 1894.

Zarząd funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wł. Terenkoczy. *Narcyz Ulmer.*

Spis członków.

1. Bałtarowicz Jan, Gliniany, Tow. zaliczkowe.
2. Bartoń Angelo, Lwów, Tow. wzaj. kred.
3. Biechoński Wojciech, Gorlice, Tow. zaliczkowe.
4. Bielański Karol, Lwów, Związek.
5. Błoński Stanisław, Gorlice, Tow. zaliczkowe.
6. Bochniewicz Feliks, Jasło, Tow. zaliczkowe.
7. Borowski Antoni, Gorlice, Tow. zaliczkowe.
8. Brodman Wincenty, Stanisławów, Bank zal.
9. Brzuchowski Teodor, Bóbrka, Tow. zaliczkowe.
10. Bużek Jerzy, Cieszyn, Tow. oszczęd. i pożyczek.
11. Chaberski Włodzimierz, Lwów, Pow. Tow. zal.
12. Chmielewski Józef, Gorlice, Tow. zaliczkowe.
13. Dyrna Ferdynand, Cieszyn, Tow. oszczęd. i poż.
14. Filasiewicz Hilary, Cieszyn, Tow. oszczęd. i poż.
15. Friedel Franciszek, Cieszyn, Tow. oszczęd. i poż.
16. Garbiak Michał, Nadwórna, Kasa zaliczkowa.
17. Gilatowski Karol, Lwów, Bank zaliczkowy.
18. Głowacki Antoni, Krynica, Stow. oszcz. i poż.
19. Grudziński Marcin, Lwow, Bank zaliczkowy.
20. Gumowski Karol, Lwów, Bank zaliczkowy.
21. Januszewski Ignacy, Cieszyn, Tow. oszczęd. i poż.
22. Justian Józef, Lwów, Bank zaliczkowy.
23. Kęskiewicz Stanisław, Łańcut, Tow. zaliczkowe.
24. Klimuntowski Jan, Stanisławów, Bank zal.
25. Koerber Karol, Gliniany, Tow. zaliczkowe.
26. Kotulski Henryk, Cieszyn, Tow. oszcz. i poż.
27. Kowalewski Izydor, Rohatyn, Tow. zaliczkowe.
28. Kuczyński Franciszek, Lwów, Bank zaliczkowy.
29. Kuczkiewicz Jan Dr., Lwów, Bank zaliczkowy.
30. Kusiak Marcin, Jasło, Tow. zaliczkowe.
31. Lesiecki Jan Władysław, Limanowa, Tow. zaliczkowe.
32. Łaszcz Ludwik, Gorlice, Tow. zaliczkowe.
33. Łaszcz Edmund, Nadwórna, Kasa zaliczkowa.
34. Maksymowicz Zygmunt, Kałusz, Tow. zal.
35. Manasterski Seweryn, Rohatyn, Tow. zaliczkowe.
36. Masiuk Leopold, Mościska, Tow. zaliczkowe.
37. Mazowiecki Cioł'h Waldemar, Związek stow.
38. Mrozowski Franciszek, Radziechów, Tow. zal.
39. Nawrocki Jakób, Lwów, Bank zaliczkowy.
40. Niewiadomski Jan, Drohobycz, Tow. zaliczkowe.
41. Osiński Michał, Przemyśl, Kasa zaliczkowa.
42. Paraszczak Jan, Rudki, Tow. zaliczkowe.
43. Paszkowski Ludwik, Sądowa Wisznia, Kasa zal. „Nadzieja“.
44. Pawlikiewicz Adolf, Lwów, Tow. wzaj. kred.
45. Prymus Paweł, Cieszyn, Tow. oszczęd. i poż.
46. Reszetyłowicz Filemon ks., Gliniany, Tow. zal.
47. Rohatski Juliusz, Łańcut, Tow. zaliczkowe.
48. Ruszczyński Gwido, Lwów, Bank zaliczkowy.
49. Sękowski Władysław, Nowy Sącz, Kasa zaliczkowa.
50. Sikora Adam, Cieszyn, Tow. oszczęd. i poż.
51. Suderski Błażej, Bircza, Tow. zaliczkowe.
52. Szufa Karol Wincenty, Drohobycz, Tow. zal.
53. Terenkoczy Adolf, Rudki, Tow. zal.
54. Terenkoczy Władysław, Lwów, Bank zaliczkowy.
55. Terlecki Kazimierz, Łańcut, Tow. zaliczkowe.
56. Ulmer Narcyz, Lwów, Związek.
57. Wiśniewski Antoni, Lwów, Tow. wzaj. kredytu.
58. Wiszniewski Aleksander, Lwów, Pow. Tow. zal.
59. Witek Adam, Mościska, Tow. zaliczkowe.
60. Wolf Józef, Gliniany, Tow. zaliczkowe.
61. Wojkowski Leopold, Nadwórna, Kasa zaliczkowa.
62. Wyszyński Wiktor, Nowy Sącz, Kasa zal.
63. Zbrożek Piotr, Rudki, Tow. zaliczkowe.
64. Żardecki Bolesław, Łańcut, Tow. zaliczkowe.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie.